

Po. vol 5880.

Hasebroek

P O È Z Y.

P O E Z Y.

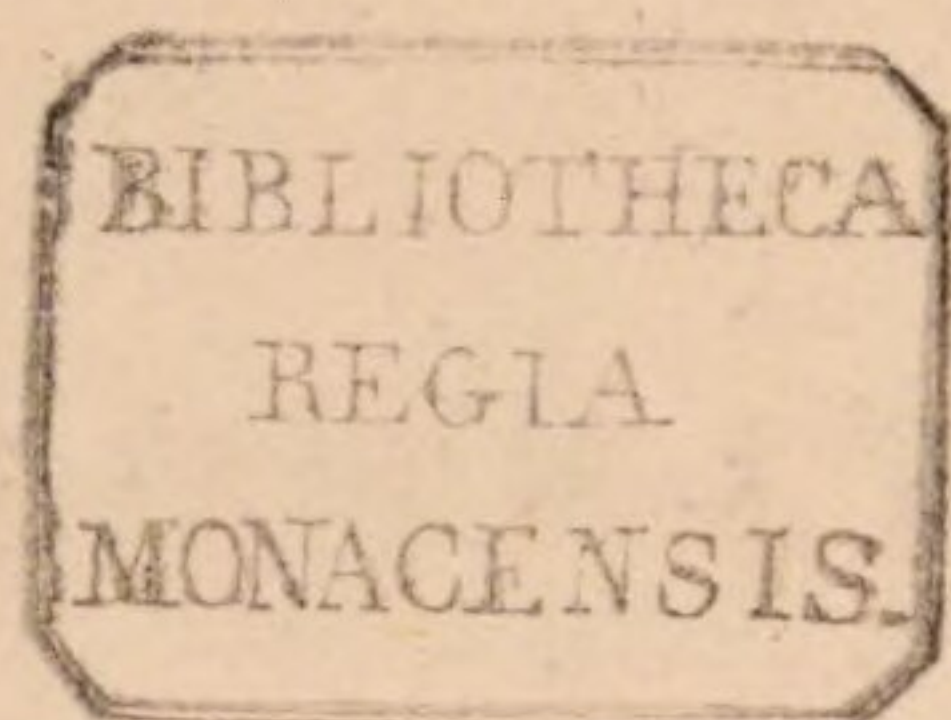
DOOR

J. P. HASEBROEK.

**HAARLEM,
ERVEN F. BOHN.**

1836.

BIBLIOTHECA

REGIA

MONACENSIS.

AAN MIJN VRIEND

NICOLAAS BEETS

OPGEDRAGEN.

WILLIAM BERTS

CHURCHMAN

VONDELS VERMAKING.

„ — — Il a pensé sans doute que le mode le plus convenable de chanter l'homme qu'il admire étoit celui qu'il avoit adopté lui-même, — — — peut-être cette forme même donnera-t-elle lieu à quelques critiques ? peut-être lui reprochera-t-on comme un excès d'audace, comme une profanation, ce qui n'a été chez lui qu'un juste sentiment de modestie et de déférence pour un génie supérieur ? — — — — — Toute autre forme, tout autre nom, eussent été moins périlleux pour lui ; ils eussent rappelé moins immédiatement un talent qui écraserait tout ce qui tenterait de l'égaler ; mais une imitation n'est point une lutte, c'est un hommage.”

Avertissement

du DERNIER CHANT DU PÉLÉRINAGE
D'HAROLD.

VONDELS VERMAKING.

Dat wy als zwanen droef voor onzen ondergangh
Met een treurigh geluit u bieden ons gezangh.

VONDEL.

I.

De Zanger, van zijn veege stervenssponde,
Draagt Holland, in zijns levens jongste stonde,
Zijn afscheid en vermaking op in 't lied
Dat bevende van 's grijsaarts lippen schiet.
Richt stervensree de zwaan aan Strymons boorden
Heur laatsten groet in tooverzoete akkoorden,
Waar 't eerste lied dat ze immer kweelen mocht
In saamsmelt met heur uiterst' ademtocht;
'k Vergeet als zy mijn leed en boezemklemmen,
Om de elpen luit voor 't jongst vaarwel te stemmen;
En zoo de Held zich 't sterven schat tot eer,
Waarby de Dood hem aantreft in 't geweer:

In 't zangrig lied den jongsten snik te geven
Drukt schooner kroon op 't Dichterlijke leven.
Klinkt niet de luit, wanneer een vreemde hand
Het koord verbreekt, dat op het snaartuig spant?
Zien wy de myrrhe op 't outer aangestoken
Niet by 't vergaan in geuren opwaarts rooken?
Wat is de Dood voor wie ten Hemel zucht,
Wiens ziel alleen verwisslen gaat van vlucht?
Klink dus mijn luit! en laat mijn vooze knokkelen
Ten afscheidsgroet de vochte snaren tokkelen!

II.

En nu - gy vraagt, hoe, arm aan goud en schat,
De Zanger, die het brood des onspoeds at
Ten loon voor trouw en liefde en zelfverzaking,
Het vaderland wijze op zijn erfvermaking?
En luttel, wis! is wat ik 't mijne noem.
'k Heb nogthands wat my toebehoort - MIJN ROEM!
Schat de erfgift uit uws Dichters hand te ontfangen,
Zoo gy 't vermoogt: zijn naam, zijne asch, zijn zangen!
Die zijn de mijne. Al wat ooit volksgunst gaf,
't Zij hooggezag of ridderband of staf,
Keert in uw schoot by 't sterven weêr. De Dichter,
Geen slaaf van gunst, maar eigen Gloriestichter,

Kan schenken, wat geen volk zich eighen mag.
Geen eisch des Staats, geen Keizers hoog gezag,
Maar slechts de beê der vriendschap kon voorkomen,
Dat Maroos lied niet bleef ontruikt aan Romen.
Wat my uw gunst en wat geen lot my gaf,
Staat u alleen de wil des Dichters af!
Waar eens de grond mijn wiegjen heeft gedragen,
Kan ook mijne asch voor zich een schuilplaats vragen,
Waar me onbenijd, door hoon noch smaad ontrust,
De sluimring streele aan de Agrippijnsche kust.
't Graf is alom herbergzaam! Licht heeft de aarde,
Als voor de wieg van 't wichtjen, dat zy baarde,
Zoo voor zijne asch eens ruimte en schaâuw genoeg.
Maar neen! — Wie ooit den vreemde een grafsteê vroeg,
Ik wensch alhier te sterven als te lijden,
En waar ik streed te rusten van mijn strijden.
Neem dan mijne asch en gun haar in uw kust
De langontbeerde en afgebeden rust.
Zy er mijn lied u by gewijd! uw glorie
Vroeg van *mijn* luit den lofzang der viktorie.
Ik ben de stem der roemvolle Eeuw, wier naam
By 't nageslacht, op vleuglen niet der Faam,
Maar in het lied dat ik haar zong, zal leven.
Mijne Ilias heeft Maurits lof verheven:

Mijn mond gaf klank aan Clioos krijgsklaroen,
En zal zijn naam by 't nakroost kennen doen.
Als ooit de stroom, in 't alvernielend zwelgen,
Uw bloeiend oord en steden kon verdelgen,
Dat zelfs de plek, waar eenmaal de Amstelstad
Zich hief, geheel bedolven lag in 't nat:
Dan zou mijn lied, aan d'ondergang ontkomen,
Nog steeds uw lof doen klinken langs de stroomen,
En, op den vloed ronddrijvende Amstelzwaan,
Wees nog het oord, waar ge eenmaal zetelde, aan,
Of zoo de Tijd de hooge en trotsche kruinen
Der Wareldstad verkeeren mogt in puinen;
Nog klonk er 't lied door eeuw by eeuw verschoond,
Als de echo, die 't bouwvallig slot bewoont.

III.

Zie daar wat ik het mijne noem — en stervend
Aan u vermaak. Schoon andren rijkdom dervend
Ik offer u al wat my te offren bleef.
En wis! wie u zijn schat ten beste geev',
Of hoofd en hand u dienstbaar maak, de Zanger
Die in zijn lied zijn hart u wijdt, ontfange er
Een eerloon voor dat grootscher offer waard.
Ach! duur staat ons de gunst die ons weêrvaart!

'k Noem hier geen Hoon , geen schandelijk Miskennen ,
Geen Nijd , gereed om 's Dichters krans te schennen ,
Vervolging niet of Vonnis - 'k noem de smart
Van wie zijn lot ten wees maakt van zijn hart.
'k Noem hier den strijd en wreede zielsontroering ,
Met lust gemengd en teedre hartvervoering :
'k Noem 't blaken van die zuivere aethervlam ,
Die in de borst eens menschen woonstêe nam ,
Maar die te rein , te hemelsch voor den boezem
Eens stervelings , den teedren levensbloesem
Verschroeit. De snaar te hoog gestemd breekt. 't Hart
Vergaat en zwijmt in nooitverzachtbre smart ,
Dat hier den toon der gouden Serafsharpen
Vermetel naklinkt. Min verwoestend snerpen
Orkaan en storm , dan 't aadmen van dien tocht ,
Die 't bloed vergift als Samums heete locht.
Wie niet gestaâg den klank terug wil geven
Van galm en maat , door andren aangeheven ,
Maar zelf zich taal wil scheppen en geluid ,
Stort in dien klank zijn levensadem uit.
Terwijl de mond , die de echo riep in 't leven ,
Verstomt , blijft zy den vragende andwoord geven.
Wel bleef het vuur ons rein en onverdoofd ,
Dat 's Titans moed den Hemel heeft ontroofd ;

Maar ook zijn leed is als die moed onsterflijk.
Die heilvlam en die wreede smart zijn erflijk
Waar Hemelgeest aan 't stof huwt. Zoo vergaat
De hand, die aan den bliksem vingren slaat.

IV.

Doch kenne ik 't leed van 's Dichters zielsbeklemming,
Ik ken, zoo één, het heil ook der bestemming,
Waartoe het lot my op de wareld riep.
Of zoo 't my bron van smart en kwelling schiep,
Neen! ik misken zijn heilgift niet ondankbaar!
Wiens hart, als 't mijn', voor Hemelweelde ontfangbaar,
Heeft ooit die meer dan Englenlust gevoeld,
Die balsemend mijn boezem heeft doorwoeld.
Ja, Poëzy is zaligheid, is leven,
En aan den band des aardschen stofs ontheven
Opstijgen op der liefde zilvren schacht
Tot voor den thron der Godlijke Oppermacht,
Dien andren slechts op vleuglen der gebeden,
Plichtschuldig Haar geheiligd, nader treden.
De Dichter, — als de Duif die de arke ontvloog,
Toen zy naar 't oord als Bode henentoog,
Waar weêr de Palm in bloei stond, — rept de wicken,
En streeft als bô naar 't Hemelsch morgenkrieken,

Van waar hy de aard den palmtak aanvoert, die
Hem toegroende in het rijk der Harmonie.
Hem spreekt een stem in 't murmlen van de baren;
Hem spreekt een stem in 't ruischen van de blâren;
Hem spreken bloem en struik. Geen andre geest,
Die als zijn ziel in 't boek der schepping leest.
Hy eigent zich het koeltjen toe in 't ruischen,
En vergt het voor zijn snaren cijns; zelfs 't bruischen
Van 'sonspoeds storm geeft aan zijn woorden klem.
Zoo leent de orkaan de golven taal en stem.

V.

Ziedaar wat vuur my blaakt en zielsverrukking,
En hoe de drift my bron werd van verdrukking,
Die onverdoofd mijn hart tot zingen drong:
En wie dien gloed, dien tijd noch leed bedwong,
Den naam van KUNST zich ondersta te geven,
My werd hy ZIEL, my leven van mijn leven,
Waar denkkraft en gevoel in samenvloot.
De vlam werd één met wat haar arm omsloot!
Apolloos Zoon en uwer Dichtren Vader
Schonk my het lot eene onuitputbare ader,
Waaruit u stroom van zangen tegenvloot,
Die zelfs den Grijze uit brekend harte schoot.

Ik leerde uw taal Zefiren natefluisteren ;
Den watervliet het murmlen afteluisteren ,
Als haar de Liefde een malschen toongalm vroeg ;
Of als mijn borst van zielsvervoering joeg ,
By zegepraal gevierd na zegepralen ,
Die Hollands Leeuw verwinnaar mocht behalen ,
Ik leende kracht aan d'uitdruk van haar stem.
Mijn koopren keel gaf aan haar tongslag klem.
De Stroomzwaan , die den Rhijn kwam afgedreven ,
Heeft aan het IJ de zangwet aangegeven ,
Die 't nageslacht zal volgen , waar 't akkoord
Aan Spaarne of Maas of Amstel word' gehoord !
Mijn Zanggodin , geschoeid met purpren broozen ,
Heeft zich haar thron op 't hoog tooneel verkozen ,
En er den staf met roem gezwaaid. Aldaar
Zal te aller tijd Melpomenees altaar ,
By 't wijrook haar ten offer aangestoken ,
Van myrrhe my ter eer geboden , rooken.
De koningsharp gaf , in mijn forsche hand ,
De tonen weêr van 't zangrig Morgenland.
Mijn oog heeft in profetische gezichten
De Stad aanschouwd , waar voor den thron der Lichten
't Geluid rijst van der Englen lofgezag ,
En in mijn mond vond 't hemelsch harpgeklank

Een echo voor zijn zielverrukbre galmen.
'k Omvlocht mijn kruin met Nabatheesche palmen.
En, — meer! De duif des Heilgen Geestes heeft
Klapwiekende om mijn sterflijk hoofd gezweefd,
Wanneer mijn harp, — zoo als des Zefirs vingeren
Zich strokende om de gouden snaren slingeren, —
Door hooger hand beroerd scheen en bespeeld.
Nooit heb ik laf den geest der eeuw gestreeld,
Of Zeedloosheid en Dwinglandy gehuldigd
Door offers Deugd en Vrijheid slechts verschuldigd.
Geen ravenschacht des ongeloofs heeft my
Ten wiek gestrekt. Hoog steeg mijn Poëzy
Op d'adem des gebeds ten Hemel henen,
Gewoon om van Gods licht haar gloed te ontleenen.
'k Heb naar geen krans van roos of lauwerblaân,
Maar naar de palm van Edens hof gestaan.

VI.

'k Heb (en beken 't) gedwaald. 'k Zocht voor verachting
In 't zwaaien van de geesselroê verzachting,
Wanneer 't in toorn ontvlamd Vernuft my 't zoet
Te smaken gaf van wie zijn wraaklust boet.
'k Heb Menno eerst als volgling aangehangen,
Om straks de wet van Romes Vorst te ontfangen,

Maar waar ik ooit lofoffrend knielen mocht,
Steeds heb ik de eer van Christus naam gezocht.
En gy, die my veroordeelt, zaagt gy 't strijden
Eens boezems met zich zelf in onmin? 't lijden —
Neen meer dan dit, den zelfskamp, die het bloed
Verkleuren en 't gebeent' verouden doet?
Waarom dan my vervolgd, ondankbren? 't Leven
Dat zich uw roem ten offer had gegeven
Kon dan geen haat ontwaapnen, die te wreed
Den boezem trof die voor u blaakte en streed.
Ja, 'k heb u steeds bemind, mijn Holland! Teêrder
Dan wat naast u my dierbaar was: en meerder
Naarmate uw grond mijn tranen dronk en zweet,
En 't bloedend hart door uw miskenning leed.
Hing my weleer de Rijksvorstin van 't Noorden, (*)
Ten schittrend loon der haar gewijde akkoorden,
Den hals een snoer van gouden schaaklen om,
(In *uwen* dienst gekromd door ouderdom,
Meer nog gekromd door 't leed dat ge op my laaddet:)
Waarom waart gy 't alleenlijk die my smaaddet,
Waar andrer hand my frissche lauwren bood?
Of moest gy 't lied, dat loon noch dank genoot,

(*) Christina van Zweden.

Nog bovendien my doen tot straf verstrekken,
Door der Behoeftē er schatting voor te onttrekken? (*)
Wanneer streefde ooit mijn hulk door 'slevens meir
Op d'adem voort der volksgunst? Scheen 'k niet eer
Halcyonē, die 't nest bouwt op de baren,
Op d'ocean der wareld te evenaren?

VII.

Wat toch is my een zuil *hierna* wellicht
Mijn naam gewijd? een marmren grafgesticht?
Thans gunt gy naauw me een sterfbed, wiens gebeente
Ge eens licht, gedrukt door 't Vorstlijk praalgesteente,
Eene eerplaats wijdt in heilgen tempelmuur.
Den levende staat dat gesteente duur!
Maar 't zij zoo. Waar Realen en de Grooten
Zich door uw hand ondankbaar zien verstooten,
Waar 't my een hoon door u te zijn verschoond.
Zoo de Adelaar op kale rotsen throont,
Ik vraag voor my geen koels, die zwanen spreien;
Ik ben geen zoon der needrige valleien,
Maar door mijn vaart aan hooger lucht verwant,
Zie ik my plaats ontzegd in 't Vaderland,

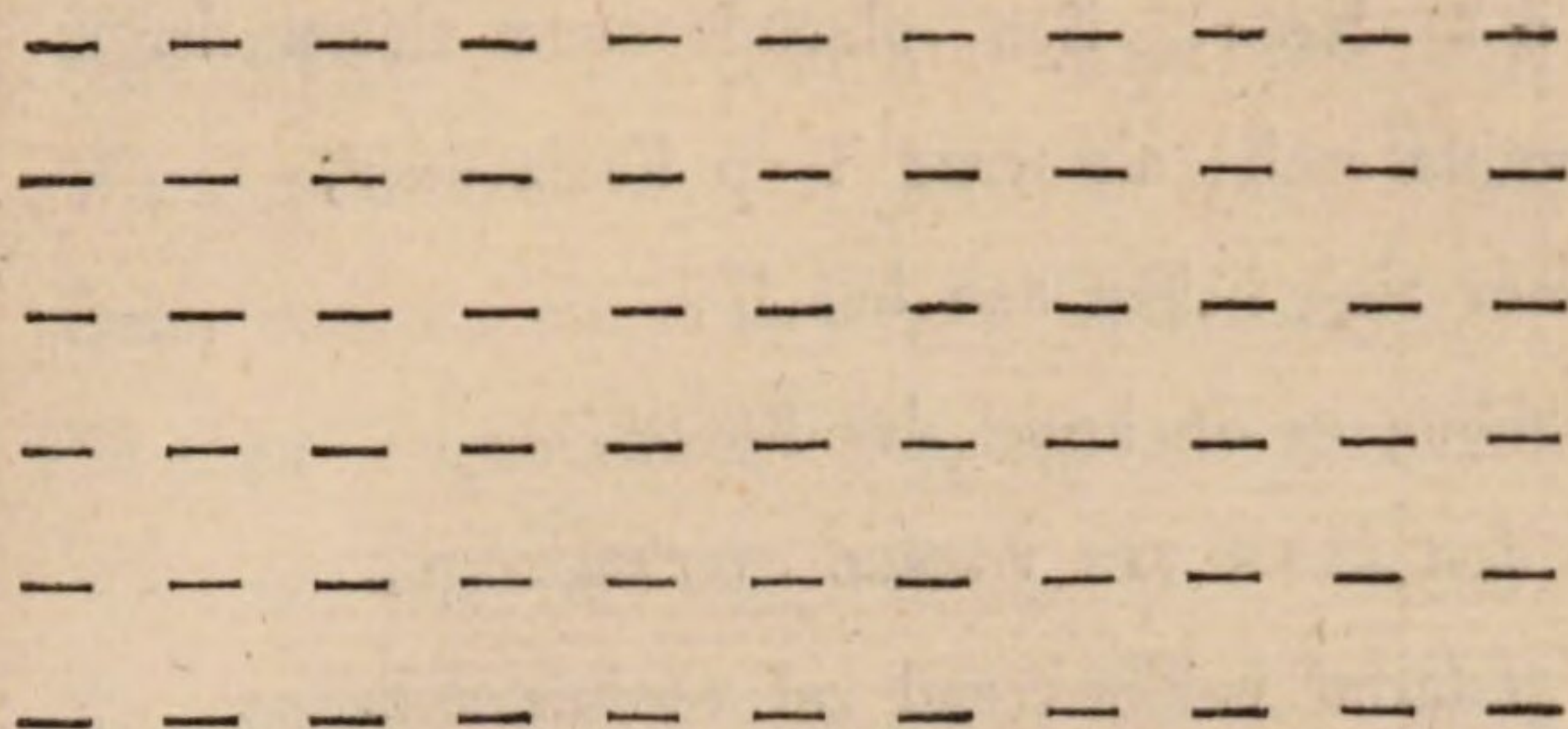
(*) Vondel werd tot tweemalen toe om de politieke strekking zijner gedichten met eene geldboete gestraft.

Dat my geen Vaderland kon zijn. Vertedering
Kon my alleen dees zetel van vernedering
Beminnen doen. Doch 't moest zoo zijn! Zoo Gy
Den Adelaar uw buit niet voorwierpt, Hy
Bleef ongetemd by 't hongrend ommezwerven.
Wien de aarde voedt dreigt hooger recht te derven.
Welnu! richtte ons het nakroost! Schoon *mijn* mond
U zegenspreekt, driewerf geliefde grond!
Ja, 'k voel mijn hart door hooger aandrift blaken,
En in mijn borst het heilig vuur ontwaken,
Dat my den klank van 's Dichters melody
Vervangen leert door 't woord der Profecy,
Als 't lied eens klonk der Grieksche wichlaresse.
De sterfkoets wordt my drievoet der Priestresse,
Van heiligen damp en nevelen omwalmd.
Hoor dan de stem die van mijn lippen galmt,
Terwijl mijn luit, die de eigen adem doordringt,
U als de harp der Zieneren in 't oor klinkt.

VIII. (*)

— — — — —
— — — — —
— — — — —

(*) Hier zou men recht hebben eene voorspelling des Dichters te verwachten, rakende de toekomst van den Staat. Doch

IX.

En waan ook niet als of der Kunsten rij
Ten eeuwgen dage alhier gezeteld zij.
Haast toch ziet ge u voor zuidelijker luchten
Het zangrig Choor des Helicons ontvluchten.
De Vorstenkroon der Poëzy en Staf
Verzellen my in 't alverzwelgend graf.
Biedt ge eerlang my uwe uiterste eerbetooning,
Gy draagt zijn rijk ten grave met den Koning!
Geen in 't gebied der Muzen, die als Vorst,
Na my de kroon der Heldendichtkunst torscht.

ten gevalle der eenheid, en op andere aesthetische gronden, heeft de Auteur gemeend wel te doen, met Vondels politieke Profecy, by hem in manuscript bestaande, achter te laten. Hy weet dat men hem deze kleine oneerlijkheid vergeven zal; daar de Lezer niet missen kan zich, by de ruiling van de hem onthoudene regels tegen de beleefde invulling van den zetter, allenzins aan de winnende zijde te achten.

Wat zeg ik? Neen! Een volgende eeuw ziet weder
Van uit mijne asch, als waar 't op Fenixveder,
Een Adelaar zich heffen aan het IJ,
Mijn kweekling in de kunst der Poëzy,
Doch die den naam van VONDEL overluisteren,
En mijn gestarnt' helflonkrend zal verduisteren.
'k Spel u de komst van Een, wiens gouden lier
By grijze jeugd en onverdoofbaar vier
Een Lente om u van Poëzy zal scheppen,
Wier bloei geen tijd zal dreigen met verleppen,
Maar eeren zal als meer dan aardsche teelt:
Die met den gloed van hooger vuur doorspeeld
Het luchtruim zal vervullen met zijn galmen,
Gedragen op den geur der offerwalmen.
Zijn adem is de stem der glorie. Hy
Zal, door den geest vervoerd der Poëzy,
Het lichtgordijn der Heemlen weggetogen,
En 't Paradijs gevoerd zien voor zijne oogen.
Als Amrams zoon, Jehovaas keurling, die
Gods heerlijkheid aanschouwde op Sinai,
Terwijl geen oog eens andren door 't gewemel
Der wolken 't licht mocht zien, waarin de Hemel
Met 's Hemels Vorst te dalen scheen op aard:
Dus zal ook hy, zoo hoog een eere waard,

Zijn blikken tot de Lichtbron opwaarts heffen,
Waar ge andrer oog Verblinding zoudt zien treffen.
Ach, waarom zie ik ook *zijn* hoofd gebukt,
En door 't gewicht des onspoeds neêrgedrukt?
Wis, zoo zijn lied mijn zangen doet vergeten,
Hy, meerder ook dan ik, zal door de beten
Des jammers zich gegriefd zien en gewond:
Ja, balling van den vaderlandschen grond,
In vreemd gewest zich over 't Lot beklagen,
Dat hem de kroon der Poëzy deed dragen.

XI.

En nu - gy kent die my vervangen moet,
Wien thans mijn oog reeds in 't verschiet begroet,
Als die mijn graf met lauwen zal beschenken.
Waan niet als kon 't vooruitgezicht my krenken,
Dat eens mijn glans zal tanen, als 't gestarnt'
Zijns grooten naams aan Hollands Hemel barnt.
Neen! 's Dichters hart, van nijd noch zelfzucht blakend,
Wenscht wat hy zong aan 't vaderland vermakend,
Dat eens de stem eens andren hem vervang',
Die hem verwinne in 't heerlijk maatgezag.
Ja, POEZY is LIEFDE! en haar vervoering
Een teedre gloed, een zoete zielsontroering,

Als die het hart van wie bemint doorblaakt.
Ik heb die zucht voor Holland nooit verzaakt;
Zy volgt me in 't graf. Haast toch wenkt my de rustplaats,
Den afgematte een langgewenschte lustplaats,
Waar 'k zachtkens sluimre in vaderlandschen grond.
Ik juiche u toe, geliefde stervensstond!
Laat marmer noch arduin die plaats bedekken;
Waar VONDEL zich ter ruste neêr zal strekken,
Brenge elken dag de Dageraad heur groet,
En balsem' 't graf met heurer tranen vloed;
Dat Lente er my de terp met groen omringe;
Dat Philomele er my heur klaaglied zinge,
En zoo licht één naar 't graf ter beêvaart trad,
Dien zegg' 't: HIER RUST DIE VEEL HEEFT LIEF GEHAD!

July, 1834.

BY DE DOOD

VAN

Mr. W. BILDERDIJK.

Licht treedt een jongling op, die door mijn' toon gegloeid,
Mijn asch een hulde brengt, aan 't dankbre hart ontvloeid.

— — — — —
En roept mijn schaduw toe: Rust, zanger, sluimer zacht!

BILDERDIJK.

Slaap rustig, aangebeden Zanger!

Uw sluimer zij door niets gestoord:

Rust in uw laatste toevluchtsoord:

Daar volgt geen jammerlot u langer.

Al woedt een pestvlam in ons land:

Al zweept de storm de Spaarnebaren:

Gy zijt de tuimelzee ontvaren,

En kwaamt gered aan beter strand!

Genoeg heeft de aardsche schelp geleden,
Waarin uw ziel verstoken lag,
Een parel, als men zelden zag.
Genoeg het stroomgeweld bestreden!
Zy werd door een gewijde hand
Uit 's levens stormzee opgedoken:
't Juweel, zijn kerker uitgebroken,
Praalt reeds by 't eeuwig diamant.

Daar ligt hy dan met slappe wieken,
Die nooit verwonnen Amstelzwaan!
Die Vorst der zilvren waterbaan
Van avondwest tot morgenkrieken!
Daar ligt wien niemand was gelijk;
De luitstift is zijn hand ontvallen;
Daar ligt, die grooter was dan allen,
Daar ligt de groote BILDERDIJK!

Hy, Koning onzer Dichterwareld,
Hy ligt daar, van zijn kroon beroofd,
Maar van een kroon, die op zijn hoofd
Met bloed noch tranen was bepareld.

Of deed hy uit het boezemdiep
Een traan ons langs de wangen druppelen,
't Was, als zijn toon de ziel deed huppelen
En tranendaauw van wellust schiep!

Hy zwijgt, die mond vol Hemelweelde,
Die nog in 's levens winternacht
Een lied ons zong, vol jonglingskracht,
Waar Morgenlandsche lucht in speelde.
Hy zong de vale velden groen,
Al zwegen buiten de orgelkelen:
Er schitterde in zijn dichttafreelen
Een altijd jeugdig Meisaizoen.

Hy bracht een keur van Dichterlover,
Met smaak op vreemden grond vereend,
Of 't Ossiaansch gebergte ontleend,
In Hollands hof met woeker over.
Waar ook zijn kunst zich zangstof zocht,
Hy wist het speeltuig zoo te dwingen,
Dat hy, die andren volgde in 't zingen,
Toch onnavolgbaar heeten mocht.

't Zij hy , op 't renspeer der Pindaren ,
Op arendswieken steeg omhoog ;
Of wel in lager dampkring vloog
En 't leerdicht tokkelde op de snaren ;
Of sloeg hy een gewijden toon ,
Waar in de gloed van 't Oosten bruischte ,
En de Idumeesche ceder ruischte ,
Zijn godenlied klonk altijd schoon !

Wat spreekt ge , Aêloudheids fabelvonden !
Van Orfeus , die in 't rijk der doôn
Den Helhond kluisterde aan zijn toon ,
Den Dood hield aan zijn lied gebonden ?
Ach ! was 't verhaal geen logenschijn ;
Werd ooit de Dood door zang verbeden ;
Zou hy , die zielen wist te kneden ,
Zou Bilderdijk gestorven zijn ?

Helaas , ook hy , hy is gestorven !
Ofschoon hem heel een volk beschreit ,
Al heeft zijn naam de onsterfelijkheid ,
Zijn hoofd een starrenkroon verworven ,

Hy stierf! o, mochten hem ten zoen,
Die eens op hem hun zwadder stortten,
Niet langer Hollands roem verkorten,
Door aan ZIJN roem te kort te doen!

Rust zacht dan in de moederaarde!

Rust, aangebeden Zanger, rust!

En smaak, geland aan hooger kust,
Een heil, dat u deze aard niet baarde.

Wy blijven, 't oog op u gericht,
Verrukt door uwe Godenzangen,
Aan 't geen ons van u restte hangen!

Vaarwel! de grafsteen drukke u licht!

Augustus, 1832.

BILDERDIJKS GRAF.

Muse, contemple ta victime !

DE LAMARTINE.

Wat trekt gy, vrome beëvaartgangers,
Met lijkcipres en wilgenblad,
Naar 't graf des aangebeden Zangers?
O, pelgrims van de Spaarnestad!
Wartoe gebloemte en offergaven?
Of daalde er in de nacht dier graven
De heilige asch eens Martlaars af?
Ja knielt vrij, knielt op 't lijkgesteente!
Daar rust eens Martelaars gebeente,
Al slaapt geen Heilige in dit graf.

Ook hem behooren eere en hulde ,
Die , zwichtend voor zijn eigen hart ,
Verteerd door 't vuur dat hem vervulde ,
Het offer van zijn roeping werd.

De dorenkrans der Martelaren
Voegt ook den Dichter om de hairen ,
Die , bruischend van een heilgen gloed ,
Ten prooie aan smart en hartbeklemming ,
De grootschheid van zijn lotbestemming
Met levenslange kwelling boet.

Dit , dierbre schim ! kondt gy getuigen ,
Gy , Zanger zonder wedergâ !
Die ook den fieren nek moest buigen
Voor 't wicht van 's Noodlots ongenâ !
Had nooit die vlam uw borst ontstoken ,
Uw mond geen Hemeltaal gesproken ,
Wat ware u niet al leeds gespaard !....
Maar , tot aan de uiterste ademhaling ,
Gehoorzaam aan uw lotsbepaling ,
Wat rampwoestijn werd u deze aard !

Hoe zwierft gy om langs dorre heiden,
Waar roos noch myrt tierde op den grond!
Nooit mocht de Rust uw leger spreiden
Dan waar ge uw stervenssponde vondt.
Hoe werd de stoute geestvervoering
U bron van lijden en ontroering,
Te wreed door 't kranke lijf geboet!
Dat vuur, dat ombruischt in uw zangen -
Hoe voeddet gy 't, door drift bevangen,
Met spranken van uw levensgloed!

Zoo woedt het vuur om de eikenstammen,
Dat uit de zwangre wolken schoot,
Omarmt ze koestrend met zijn vlammen,
Maar die omhelzing brengt de dood.
Wiens borst een Godheid nam ten tempel,
Hem weert de Vreugde van haar drempel:
Wiens mond Zy tot haar Tolk verkoos
Kiest nooit een lachjen tot zijn zetel:
En cier' hem distelknop of netel,
Zijn godenkruin ciert myrt noch roos.

't Zij schoon, aan lager kring onttoogen,
Een baak te wezen aan de kust;
Geene onderschraagde tempelbogen,
Maar zuilen waar 't gewelf op rust;
't Zij schoon, met arendsvlucht beschonken,
De Volken door zijn lied te ontvonken;
Het leven staat zijn eisch niet af:
Voor wien de Heemlen zich ontsluiten;
Deze aard bant hem haar lusthof buiten,
En heeft slechts bloemen voor zijn graf.

Zie, zie Itaaljes Zanger zwerven,
Door 't onverbiddlijkst lot gejaagd:
Zie grooten Dante als balling sterven,
Daar hy een graf by vreemden vraagt:
Zie Bilderdijk, van hier verdreven,
Den dierbren vadergrond begeven,
En lijden wat nooit stervling leed:
Zie hem gekeerd met nieuwe rampen,
Met huisselijken jammer kampen,
Wien alles, alles kampen deed!

Neen, 't is vergeefs naar 't uchtendkrieken

Omhoog gestreefd met steile vlucht:

Hier zweeft op bonte vlinderwieken

De vreugde rond in lager lucht.

Moge alles voor den stervling buigen,

Van wien metaal of brons getuigen,

Of van wiens roem het marmer spreekt:

Het groen der vreugd dort voor zijn glansen;

't Loof, dat zijn schedel moet omkransen,

Wordt aan geene aardsche struik gekweekt.

Geen koele schaduw der laurieren,

Beschut zijn kruin voor 't leed gebukt:

Hy moog' ze ontspruiten zien, zy tieren

Eerst op den aardhoop, die hem drukt.

Schoon steen en brons hem eer bewijzen,

Ziet eerst de Naneef 't standbeeld rijzen,

Waaraan zijn graf ten voetstuk strekt:

Zoo als de halfvergane wallen,

Eerst als de tijd ze in puin deed vallen,

Een doodenkrans van klimop dekt.

Doch , hoe ook 't leven hem bedeelde ,
Wat hooge gunst bleef dien bewaard ,
Wiens boezem blaakte in Hemelweelde ,
Al boog zijn kruin voor 't leed der aard !
Kan hy zijn jammer niet verzachten ,
Zijn hart heeft woorden voor zijn klachten ,
Zijn zang stroomt laafnis in zijn hart.
Kan hy , die de eeuwen door blijft leven ,
Een oogwenk heils den voorrang geven
Voor eene onsterfelijke smart ?

Het graf moog' 's Dichters stof omvangen ,
Neen , Bilderdijk omvangt het niet !
Zijn geest blijft leven in zijn zangen ;
Nog ruischt zijn adem in zijn lied.
Wy gaan Hem op zijn graf begroeten ,
En brengen offers aan zijn voeten ,
Van specery en bloemgewas :
En vriendlijk zweeft zijn schim er over ,
Als wy met frisch en groenend lover
De lijkbus cieren van zijne asch.

De dood (de langste nacht des levens!)

Verliest hetgeen zy aakligs heeft,

Haar kracht en haar verschrikking tevens

Voor wie ons in zijn geest omzweeft.

Zijn stem gaat met geen tijd verloren:

Zijn citer laat zich immer hooren,

Ofschoon het graf hem van ons scheidt.

Zoo leerden Thebes balsemluchten

Het stof den tand des Doods te ontvluchten,

En gaven het de onsterfelijkheid!

1833.

D E V R O U W .

Der Schepping heerlijkheid, wat is zy, dan de Vrouw?

BILDERDIJK.

DE VROUW.

U klinkt mijn lied, Vrouw! Leven onzes levens!

Die, schutsgodes, aan onze haardsteê woont:

Die, Odaliske, in onzen Harem throont:

Vorstin der aarde en 's aardrijks Wellust tevens!

U, Lentewind die zuist langs onze snaar!

U, Nachtegaal die zingt in onze dreven!

U, Nektarkelk op 't feestmaal van ons leven,

En Nardusvat op 't needrig huisaltaar.

In u is 't dat we ons weêrpaar groeten mogen,

Onze andre helft, de schaduw van ons zijn:

Maar heel ons beeld in liefelijker schijn!

Het ruwe zacht, 't scherphoekige gebogen,

Het purper roos, het vonklend oogzwart blaauw,

De vacht des rams in huidsatijn herschappen,

Of dalende als een sluier van uw slapen, -

Ja, gantsch den MAN vertederd in de VROUW!

Uw schoonheid is de cieraad onzer woning :
Uw luister is de pracht van onze kluis :
Uw deugden zijn de schatten van ons huis :
En onze weelde uw Liefde en dienstbetooning :
Uw leest vervangt ons standbeeld en tafreel :
Uw blik verguldt de wanden onzer zalen :
Een lente ontluikt waar gy uw oog laat dalen :
Uw kunst verstrekt ons beitel en penceel.

Uw huislijkheid is trouw aan onze altaren :
Uw zetel staat nooit ledig aan den haard :
Al zwerven wy naar 't verste punt van de aard ,
Uw teedre zorg blijft onze plaats bewaren.
Als ondeugd ons uw zijde ontwijken doet ,
Uw blik lacht hem die keert vergevend tegen .
Gy geeft ons als wy gaan den jongsten zegen ,
En onzer komst brengt gy den eersten groet.

Gy zijt de gade aan onze min geschonken :
De rozenlaag die op ons leger bloost.
Wat rust het zoet door u in slaap gekoosd !
Wat slaapt het zacht u op de borst gezonken !
De Dudaïm der kuische huwlijksmin
Walmt van uw hart ons lustenwekkend tegen :
't Vloeit aan uw zij' voor ons van weelde en zegen ,
En uw bezit heeft meer dan Hemel in.

Onvruchtbaar als dit aardrijk ons verbeidde ,
Stroomt ons 't uw schoot met frissche loten vol.
Uw teêrheid dekt het lam nog zonder wol ,
Uw liefde voedt het schaap nog zonder weide.
Uw zuiverheid is de adel van zijn bloed , -
Uw levenskracht de sterkte van zijn spieren , -
Uw aadren zijn 't die door zijn boezem zwieren , -
Zijn helderheid is afschijn van uw gloed.

't Was een van u , die we eenmaal Moeder noemden.
Wy danken u , uit vrouwenschoot gebaard ,
Door vrouwenborst gezoogd , 't bestaan op aard.
En wee ! zoo niet u onze lippen roemden.
Wee ons , zoo ooit ons hart uw zorg vergeet ,
Die onze jeugd zoo vriendlijk heeft bejegend ;
En als de kruik van Zarfats weêuw , gezegend
Door 's Zieners mond , van geen ontbreken weet.

Een engel waakt ge aan onze lijdenssponde :
Gy schudt voor ons de harde peluw zacht :
Uw teedre mond heeft troost voor onze klacht ,
En heelingsap uw hand voor onze wonde.
Uw lieflijk beeld straalt licht op onze koets :
Uw schaduw spreidt op 't brandend leger koelte :
Uw adem blaast op 't kille voorhoofd zwoelte :
Uw zorg verzoet den rand van de alsemkroes.

Uw boezem deelt in 't lijden onzes harten, -
Uw oog weêrkaatst de nacht van onzen blik, -
Uw wang verbleekt voor 't beeld van onzen schrik, -
Uw jammerklacht is de echo onzer smarten.
Zelfs schoon ge soms ons lijden niet bevat,
Gy schreit als 't kind dat weent wanneer 't ziet weenen:
Wat ons bezwaart doet ook uw boezem steenen:
Ons vochtig oog ziet ook uw wangen nat.

Uw liefde is ons ten goeden geest gegeven:
De hartstocht bukt geteugeld door uw lach:
Uw zuiverheid vervult ons met ontzag:
Uwe onschuld doet de sterker zonde beven.
Of zoo de Drift ons soms gevangen neemt,
Uw oog is verre en verre uw hand van 't kwade:
Maar bidt die viel, tot u gekeerd, genade,
Uw hart beweent een schuld, u-zelve vreemd.

Wie zou u dan niet roemen, wie niet loven,
Niet eeren? U, vereerenswaarde Vrouw!
Neen! wie u ooit zijn hulde en dienst onthou,
Mijn hand wierd dor zoo ze u de kroon wou rooven.
Ik weet, van u is de adem dien ik schep:
Ik weet, van u is de adem van mijn zangen:
En gy hebt slechts het uwe weêr ontfangen,
Toen ik aan u mijn lied geheiligd heb.

I.

K I N D.

U heb ik lief, aanvallig vriendlijk wicht!
Zoo als ge daar met lachjens op de wangen,
Aan moeders borst, door moeders arm omvangen,
My tegenblijkt met zorgenvreemd gezicht:
Daar ge onbewust, hoe bleekte en blos zich mengen,
Hoe onschuld bloeit en jonkheid op uw koon,
Te schooner schijnt onwetend van dat schoon, -
Die Engel zijt, maar de eer niet vergt van Engelen.

O, niet alleen omdat mijn hart hen mint,
Wier vriendlijk beeld uw trekken wedergeven;
Omdat ik u den lust weet van hun leven,
En teêrheid voel voor wie hun teêrheid wint,
Omdat uw naam my lieflijk klinkt in de ooren,
En heilig my de borst is die u voedt, -
Al had 'k u aan dien boezem niet begroet,
Mijn hart had toch u moeten toebehooren.

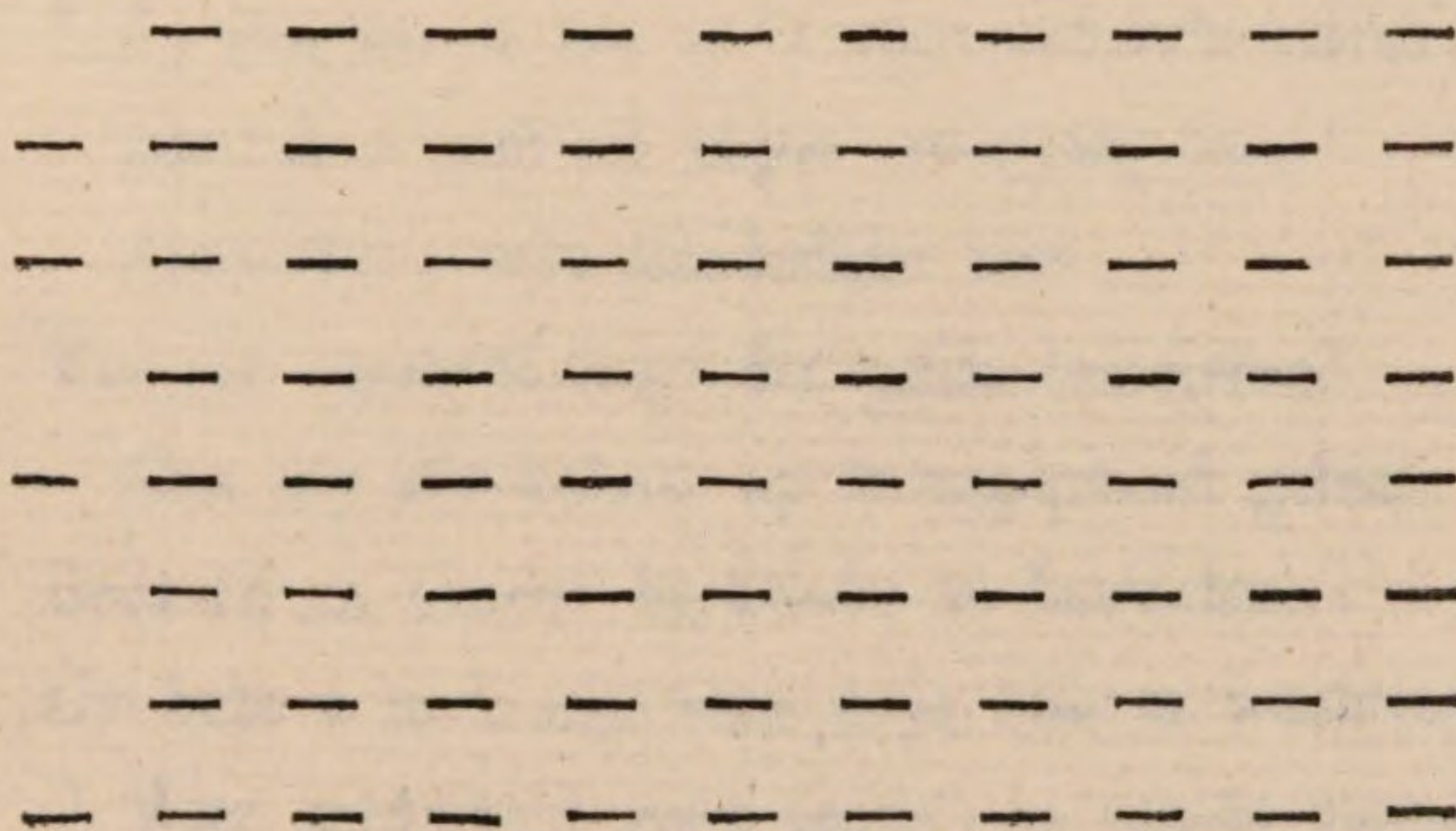
Want 'k heb hen lief, die de onschuld ENGLen maakt,
En de eenvoud van den teedren leeftijd KINDEREN.
Noem' hen de Trots der Wijzen vrij hun minderen —
Een borst, waar nog geen zonde in is ontwaakt,
Een hoofd, dat nog geen last van schuld bevrachtte,
Een mond, dien nog geen dwaasheid heeft ontwijd,
Een hart nog nooit bezweken in den strijd, —
Bewaar my God, dat 'k me ooit daarboven achte!

Gelijk de Schuld ontzag voor de Onschuld voedt,
Zoo ziet mijn jeugd uw kindschheid met benijding,
Wier lachjen nog de lach is der verblijding,
Wier droefheid nog geen schuld der zonde boet.
Verteedrend is uw aanblik, die de zielen
Tot eerbied vergt, ja 't Ongeloof, ofschoon
't Geen straalkrans om het hoofd ziet van Gods Zoon,
Voor 't kindeken van Rafaël doet knielen!

Waar gy verschijnt, wat eensklapsche ommekeer!
De Drift verzacht voor u haar stem, — de Grijsheid
Vergeet by u de aanmatiging der wijsheid.

De Hoogmoed buigt zich vriendlijk tot u neêr.
Hoe zwaar wierd soms de last der huwlijksbanden,
Verlichttet gy den jammer niet van de Echt?
Hoe menig snoer alleen nog saamgehecht
Door d'aangreep van uw kleine, teedre handen.

Ja, 'k heb u lief, aanvallig, vriendlijk wicht!
Niet de eerste alleen, maar ook de schoonste zegen,
Voor de eeuwigheid uit 's Hoogsten hand verkregen!
Keurcieraad van den boezem waar ge aan ligt!
Der oudren zorg, der oudren lust te gader!
Hun laatste liefde als eens hunne eerste hoop!
Drieënling, mede omvangen in den knoop,
Door God gesnoerd om MOEDER, KIND en VADER!

Word eenmaal wijs, volwassen in 't verstand,
Maar blijf een kind, gelijk ge zijt, in boosheid!
Drenke u de melk der blanke schuldeloosheid,
Maar voede u 't merg der kennis 't ingewand.
O, pluimloos jong, als vleuglen eens u dekken,
Verroekloos nooit de smetloosheid, die thands
Uw broosheid tooit met onschulds zilverglans,
Maar laat die glans u nog ten lijktooi strekken.

Thands noemen wy u ENGEL! maar 't zegt meer
In sterflijkheid Gods kindeken te heeten;
En zuiver, als de zuigling, van geweten,
Te leven en te sterven hem ter eer!
Dat zij uw lot! Niet in den kring te wemelen
Van wie als kind hun oudren zijn ontroofd;
Maar met de kroon der grijsheid om het hoofd
Nog kind te zijn in 't koninkrijk der Hemelen!

II.

JONG MEISJEN.

O, laat me u vrij in 't open aanzicht staren,
En ruk u niet uit mijne omarming los,
Aanvallige, wier kinderlijke blos
Van de onschuld tuigt der prille lentejaren.
Gun my die kalmte op 't ongeplooid gelaat
Bedaard en zonder hartstocht te betrachten:
Gy hebt u toch niet voor mijn blik te wachten,
Wier helderheid geen spoor van schuld verraadt.

O, laat me vrij die donkre lokken stoken,
En gladden 't bruin van d'ebben wenkbrauwboog,
En kussen 't zij' der wimpers van dat oog,
Noch door geen gloed van heilloos vuur ontstoken.
Geen wulpsche tocht zal dartlen met uw schoon;
Maar schuldloos, als uw vingren onder 't spelen
De zilvren pluim der zachte tortel streelen,
Dwaalt kozende mijn hand om langs uw koon.

'k Zal , lieflijk kind ! dat teder blosjen sparen ,
En waken , dat geen tintelende gloed ,
Mijn vingren uit , vergif stroome in uw bloed ,
Uit deernis met uw dertien levensjaren !

'k Zal als mijn mond zich naar uw voorhoofd wendt
Een kouden kus op de elpen ronding ademen ,
Waarin geen drift u tochten toe zal wademen ,
U vreemd , die slechts het ouderkusjen kent.

Het is zoo zoet , eens knopjens geur te vangen ,
Voor dat zijn kelk zich bloot geeft aan de lucht !
En eer het goud de zijden wiekjens vlucht
Met gierig oog aan 's vlinders schoon te hangen !
Het is zoo zoet voor een , wiens jonkheid week ,
In argloosheid met jeugdiger te spelen :
En met de hand een plooieloos hoofd te streelen ,
Die sedert lang slechts rimplen effen streek.

O weinig die u eens zoo weinig vragen !
Wie u , als ik , in schuldeloosheid koost ,
Hy is het niet voor wien ge billijk bloost.
Doch daar zal zijn in later levensdagen ,
Wiens lustziek oog , dat heete lonken schiet ,
U meer dan wat mijn mond u vraagt zal vergen ,
En door zijn blik tot andere offers tergen
Maar zie MIJN oog , hoe kalm het op u ziet !

Neen, vlucht niet heen! Eens zult ge leeren vluchten,

Verzekerd, dat ge alom - waarheen ge vliedt

Den voet, dien gy te ontgaan schijnt, volgen ziet:

Maar ik, Melieve! ik zou uw weggang duchten.

Indien ge vliedt ginds wachtge vruchtloos me op:

My voegt niet u in zulk een kamp te sterken:

Ik ben bezorgd voor 't stofgoud van uw vlerken,

Ik ben beducht voor 't kleurwaas van uw knop.

Neen, laat me u vrij in 't open aanzicht blikken!

Eens - later - vraagt het u mijn mond niet weêr,

Als uw gelaat, zoo zacht noch schuldloos meer,

Voor zulk een blik met recht terug zou schrikken.

Wanneer de blos, nu sluimrende op uw koon,

Met hooger rood zal gloeien op uw trekken:

Wanneer uw oog my driften zou ontdekken,

Wier afzijn me u zoo lieflijk maakt en schoon.

En toch.... God schiep u niet in toorn zoo heerlijk!

Hy haat ze niet die hy zoo blank bekleedt!

Slechts dat het lam Hem om zijn vacht vergeet,

Maakt d'oogenlust der schoonheid onbegeerlijk.

Kind! zoo voor u die hagelwitte wâ

Een miskleed werd, dat u den Heer mocht heiligen,

En voor der zonde ontwijding u beveiligen,

Zijn oog sloeg u met dubbele teêrheid gâ.

Helaas! Gy zijt te schoon om 't lang te wezen!

Alras treft u de stem der vleitaal 't oor,

Haast dringt Bewondrings uitroep tot u door,

En 't schoon heeft uit, zoo onbedacht geprezen.

't Hoogmoedig hart verheft zich op die eer;

't Wordt gunst geschat voor wie u mag genaken;

't Wordt u triomf rampzaligen te maken;

En 't oog, alleen nog 't oog herkent u meer.

Wat staart ge zoo met vreugdeschittrende oogen,

Gy, Moeder! om de schoonheid van uw kind?

O, zoo gy ze ooit in waarheid hebt bemind,

Vrees voor 't vergif zoo gretig ingezogen,

Dat nu heur oor reeds dronken maakt van lof.

Behoed haar wel voor 't schijnzoet van die klanken.

Waar schoonheid is is mogelijk stof tot danken,

Maar zekerlijk! daar is tot bidden stof.

Bewaar haar wel die u zoo rein geschonken,

Een dubbele zorg van uwe teêrheid vraagt.

Hef niet te wuft den sluier op der maagd,

Om met het schoon der jonge vrouw te pronken.

De blankheid niet haars lichaams is uwe eer;

De reinheid zal het zijn der bruiloftswade;

De zege niet der maagd, maar 't heil der gade.

Daarom — sla dien vergodend' oogblik neêr!

Maar my, lief wicht! my moogt ge in de oogen staren,
Die minder met verrukking, dan met schrik,
Op zooveel schoons, op zooveel heerlijk blik,
Bedenkend hoe de weelde 't niet zal sparen.

Want weet! daar zijn die in den bloei 't verval,
Die in den bos 't verschieten zien der kleuren,
In 's levens geur den reuk des doods bespeuren....
En zelve kent ge er Een uit dier getal.

Want zoo hy schijn' met recht Profeet te heeten,
Die, Boetgezent, ons 't naadrend kwaad onthult;
't Is dat deze aard met euvlen is vervuld,
En 't kwaad voorzien 't zelfde als de Toekomst weten!

Maar, Dochter! gy, zoo gy uw roeping trouw
Steeds smetloos bleeft als nu en ongeschonden:
Daar zou, vóór my, nooit Ziener zijn gevonden,
Wiens logenmond zoo de uitkomst zeggen zou!

III.

B R U I D.

Neen! 'k zal u niet met lachjens tegentreden,
Noch hoogtijdsgroet, waar 's warelds ongevoel
Een bede in uit, zoo onheilspellend koel,
Als 't valsche hart, waaraan zy is ontgleden.
'k Ben niet van hen wier ijdele jubeltoon
Van bidden spreekt, en glimlacht onder 't smeken:
Geen wulpsche scherts hoont in mijn zegenspreken
De blankheid van de onsmetbre bruiloftskroon.

Ja, ze is me een kroon, de frissche oranjebloesem,
Die, zilveren snoer, uw golvend hair omsluit:
'k Benij' ze niet als menig aan de bruid,
Maar breng haar hulde uit eerbiedvollen boezem.
Ik weet hoe zwaar ze op maagdenschedel drukt,
Zóó zwaar, dat vaak het blosjen der gezondheid
't Gelaat vlucht dat zy tooide, en dat de Blondheid
Heur goud verliest, die voor haar eerlast bukt.

O Schoongetooide ! ik heb voor 't schoon geen oogen ,
Door andrer blik met zooveel spijt betracht :
'k Weet dat fluweel geen boezemwond verzacht ,
En dat satijn geen tranen op kan droogen.
'k Blik op 't gelaat waar 'k eenmaal lachjens vond ,
Ik zie de traan er steelswijs langs gevloten ,
En by den groet aan andrer mond ontschoten ,
Klinkt u mijn wensch als troostspraak uit mijn mond.

Ja , weg van hier die dartle vreugd der wareld ,
Die zich vergaapt aan 't schittren van den schijn :
Die hoogtijd één met vreugde waant te zijn ,
En rondom u in bonte kringen dwarelt.
Die op uw feest in dartle galmen juicht ,
Maar koel en vreemd aan wat u moog' weêrvaren ,
Als 't feesmuzijk waarmeê hun zangen paren ,
U valsche hulde en logeneer betuigt.

Betracht ze slechts die u voor oogen treden !
Wat spelt hun taal der Bruid ? geluk of wee ?....
Hun tong schijnt zich te weigren aan hun beê
In 't preevlend woord , den valschen mond ontgleden.
Neen , laat u niet misleiden door den schijn.
Zy eeren slechts de kroon door u gedragen ,
En strekken u , Vorstin van weinig dagen ,
Ten hofstoet , trouw als Hovelingen zijn !

O, Wreede plicht der jonge Bruid, die stonden
Verdartlen doet, zoo plechtig en zoo grootsch:
Men gunt aan haar, die zich het klooster koos,
Een jaar van rust; en d'eed der echtverbonden
Gaat zelfs geen dag van vrede en kalmte voor.
't Gebed der Bruid, de liefde der Verloofde,
De smart des kinds, dat m'aan haar oudren roofde, —
't Wordt al ontwijd door andrer oog en oor!

Of is de band des huwlijks steeds van bloemen?
En is 't genoeg den bonten doffer met
De ringelduif te paren, blank van smet,
Om daarom beide ook welgepaard te noemen?
Zal, als zy hem niet zijn kan die hy dacht,
Zijn wanhoop eens zich aan haar hoop niet wreken,
En als het kind het brooze snaartuig breken,
Dat 't vruchtloos te bespelen heeft getracht?

Zal nooit zijn hand zich aan der Geestdrift wiken
Vergrijpen, en haar, Engel eer zy viel,
Onterven van den hemel, waar heur ziel
Zich heenhief in heurs levens uchtendkrieken?
Zal ze onder 't los en ongegordeld kleed
Der vrouw de jeugd van 't maagdlijk hart behouden,
En, eer ons oog heur Jonkheid ziet verouden,
Niet lang, reeds lang verouderd zijn door 't leed?

De tijd (helaas!) verdween sinds lang, dat Engelen
Zich paarden met de Dochteren der Aard;
De Vrouwen zijn 't, die, thands dien eernaam waard,
Heur onschuld met der Mannen woestheid mengen.
Hoe vaak dat de Echt het vreeslijk Treurspel sluit,
Dat Zonde en Drift met mannenharten speelden,
En zoekt de borst, verdord in ondeugds weelden,
Haar jeugd weêr in den onschuldsbloei der Bruid!

Hoe vaak vraagt niet hun weduwlijke boezem
Vertroosting aan de volheid van het hart
Der jonge vrouw, en tooit hun grijze smart
De frischheid van heur maagdelijken bloesem!
En daarom lach niet alsge een Bruid ontmoet,
Maar bid voor haar, dat haar de Hemel zegen'!
Opdat uw kind die jammer nooit bejegen',
Bid, bid voor haar diege in de Bruidzaal groet.

O, Zie haar aan! Die bleekte, die het blozen
Der schaamte zelfs terugwijst en ontkleurt -
Die tranen door den sluier heen bespeurd -
Die rimplen niet verheelbaar door de rozen -
En eer de Smart ook in het kleed der Vreugd!
Haar klinkt uw groet geen juichtoon des verblijdens,
Maar droeve troost door 't woord des medelijdens
Der Bruid betaald by de uitvaart van haar Jeugd.

Neen ! 'k zal u niet met lachjens tegentreden :
De Bruid , die d'eed der liefde zweert , is my
Een Heilge , ja , en heiliger dan zy
Die de aard verzaakt om ijdele kloostereeden.
Niet slechts het kruis waarby de vroomheid bukt ,
't Echtouter ook is Hoogaltaar des Heeren !
Schijn' 't heiligheid de lokken af te scheeren ,
Slechts de echtkroon wijdt den schedel , dienze drukt.

En daarom uit mijn mond geen jubeltonen ,
Maar hartenbede om zegen op uwe echt :
Of kan de hand , die hoogtijdskransen vlecht ,
U daarom 't hoofd met vreugdes rozen kroonen ?
Gy mist my waar u andren wenschen biên ,
Gy wordt door my met lach noch lied bejegend :
Maar als de mond des heiligen mans u zegent ,
Zultge in 't verschiet my met u knielen zien.

Daar zal mijn beê den Hemel voor u vragen ,
Dat Hy den eed bevestig' dienge zwoert ;
Dat Hy de kroon , die thands uw hoofd omsnoert ,
U gun met eere uw leven lang te dragen.
Dat Hy de jeugd verlengend van uw hart ,
U voor de jeugd der kinderloosheid veilig' ,
Maar door zijn gunst de lust van de echtkoets heilig'
Door 't lijden der gewijde moedersmart.

Daar zal mijn beê den Hemel voor u smeeken ,
Dat Hy uw ziel haar maagdelijkheid bewaar ,
Dat Hy uw hart zijn tedere onschuld spaar ,
Ook als de tijd uw blondheid zal doen bleeken ;
Dat gy de deugd , waardoorge ons Engel scheent ,
Op nieuw eens in uw telgen doet herleven :
Daar ge , als de duif , de pluimen u gegeven
Tot eigen vlucht , uw kroost tot koestring leent.

O , Moog de Heer mijn stil gebed verhooren ,
Het zal , het zal u welgaan hier op aard :
En , by 't geluk dat (mooglijk) u weêrvaart ,
Zal ik de zucht om eigen leed versmooren.
Maar zoo (verhoed' het God !) u leed verbeidt ,
Kom dan tot my van andrer hart verdrongen :
Daar was er Een die bad toen andren zongen ;
Daar is er Een , die weent wanneer gy schreit !

IV.

M O E D E R.

Ze is niet meer schoon, alsze eertijds was, en jong;
De roos brak af die op heur wangen bloeide;
Het vuur verglom dat in heur oogen gloeide;
En 't lachjen week waar ieders blik aan hong.
De zijden lok, die om haar schoudren speelde,
Verbergt in nacht zijn dartelgierig goud:
En 't hulsel, dat haar leest gevangen houdt,
Verbergt niet meer diens weelde door zijn weelde.

En toch, geen oog of 't blik haar vriendlijk aan:
Wie haar genaakt treedt met een lach haar tegen:
Nog blijft de manze eerbiedig hulde plegen,
De vrouw op haar naijvrige oogen slaan.
Want jong en schoon en minlijk en liefstallig
Is 't vriendlijk wicht dat aan heur boezem hangt,
Wiens waas heur blos, wiens bloei haar jeugd vervangt...
Wie moeder is blijft in haar kind aanvallig!

Geen vlucht des tijds vermag iets op haar schoon:

Want hoe de stam verviel, verbergt de wingert,
Wiens groene jeugd zich lustig om haar slingert,
En lente schept, waar zich heur zomer toon'.

Haar kind hergeeft, maar schooner nog en zachter,
Het lieflijk beeld van hoeze ons allen heugt.

Nog schijntze jong! De Hemel van haar jeugd
Liet aan heur borst een jeugdig' Engel achter!

O schoon gezicht! Ter sluimring neêrgeleid

Laat 't lieve kind het blonde kopjen hangen.

Geen peluw hoeft dan de armen, die 't omvangen,
Geen slaapdrank, dan de melk der schuldloosheid!

Wat hoogmoed spreekt uit moeders vonklende oogen!
Maar immers 't wicht is 't hare ook, gantsch aan haar!
Gebaard met smart, gekweekt met zielsbezwaar,
En — wat het licht haar meer zal kosten mogen!

Hoe vriendlijk blik het oog der moeder 't aan,

Vertrouwende, als of 't Englen-aangezichtjen

Den Englenaart verzekerde van 't wichtjen,

Ach! zalig zich gevoelende in dien waan.

Hoe beeft zy niet van 't kind terug met vreezen,
Dat licht een slang zich lessche met haar bloed....

Vroom bygeloof van 't moederlijk gemoed

Dat een zoo schoon ook goed en zacht moet wezen!

Of zou haar zoon een zoon der zonde zijn?
Haar moedermelk hem kracht tot snoodheid kweeken,
Haar mond hem ter vervloeking leeren spreken,
Een wolvenwelp in blanken lammerschijn?
Onmooglijk! zy ontveinst zich-zelv' te weten,
Hoe zwaar een last zy in heur armen torscht:
Zy ziet daarin slechts cieraad voor heur borst,
En heeft het kind der zonde in 't kind vergeten.

O, zalig is de moeder in haar wicht!
Wat zegt het haar met jeugd en schoon te pralen?
Den Hemel van haar lachende idealen
Begrenst de rand van 't wiegjen waar 't in ligt.
Zijn toekomst is de hare! Omze op te tooien
Herroept haar hart de jeugd der Dweepery:
Zijn leven is haars levens Poëzy:
Haar pad groent van de bloemen hem te strooien.

Wie moeder is wordt in haar wichtjen vroom!
Om 't voor 't gevaar der ondeugd te beveiligen
Tracht zy zich-zelv' tot zondloosheid te heiligen,
Zijn onschuld vergt haar boozen lust tot schroom.
Zy tracht de weelde in eigen borst te dooven,
Opdat zy hem van hartstocht spene en trots:
Ja voelt zich als eene andre Moeder Gods
Van eerbied voor haar zuigeling doordrongen.

Wee, wee der vrouw, die kinderloos vergrijst!

Die op het hoofd de kroon der egâ drukte,

Maar wier gezicht geen bloeiend kroost verrukte,

Om wie geen teelt van jonge loten rijst.

Hoe lang de weg voor onverzelde schreden!

Hoe eenzaam 't hart waar zich geen kleentj' aan prangt!

Hoe leêg de schoot waarin geen wichtjen hangt!

Hoe naakt de zij' waaraan geen kindren treden!

Neen, jong niet is de moeder meer of schoon,

Haar spiegel kaatst haar lelie weêr noch rozen:

Maar 't lieflijk waas, waarvan heur kindren blozen,

Straalt roodheid op heur uitgebleekte koon.

Ze zijn naby, die van haar schoonheid erven!

Ze zijn haar lief, wier koon haar blosjen draagt!

Wie, moeder, zich om haar verval beklaagt

Verdient de jeugd van zulke als kindren derven!

Gewis! der heup, waaraan zich 't kroost verdringt,

Is 't gordelsnoer der schoonheid overbodig.

De moeder heeft geen andre lofspraak noodig,

Dan zoo veel schats ons van de lippen dwingt.

Schoon ze aan heur koets geen Engel mocht aanschouwen,

En uit zijn mond geen heilgroet heeft gehoord;

Wie moeder is heeft aanspraak op dat woord:

GY, WEES GEGROET, GEZEGENDE UIT DE VROUWEN!

V.

W E D U W E.

Wat isze ras ontvallen aan uw tressen ,
De blanke kroon , die 't hoofd der Bruid omgaf !
En stond haar plaats aan 't fletsche lover af ,
Dat thands u ciert , der graauwe lijkcipressen !
Hoe vroeg verdween de lach van uw gelaat !
Hoe wreed is u de vreugd ten rouw geworden !
Als hadtge , met het bruidskleed aan te gorden ,
Slechts recht erlangd op 't weduwlijk gewaad !

O droef gezicht ! Die hagelwitte leden
In sombre nacht van donker floers gehuld -
Dat zielvol oog met traan op traan gevuld -
Dat hair zijn snoer in wilde pracht ontgleden -
Die blanke borst , van 's egaâs kus nog laauw ,
In achtloosheid haar gordelen ontsprongen -
Dat hoofd gebukt , die handen saamgewrongen -
En heel die leest wegkrimpde van rouw !

Ja , wreed een smart is 't die uw boezem martelt.

Maar toch , die rouw voegt aan uw lijden niet.

Of , daarge steeds den doode nástaart , ziet

Gy 't leven niet dat aan uw voeten dartelt ?....

Kom hier dan , kind ! en vul de ledigte aan

Dier armen , die zich ijdel opwaarts heffen.

Gy moet in 't eind toch moeders oogen treffen ;

Zy zal toch ééns op u haar blikken slaan.

Zoo ! kus gy haar de tranen weg uit de oogen.

Zoo ! glad heur wang met vriendlijk handgestreel.

't Gestrook eens kinds is waarlijk van fluweel !

Zijn staamlén kan wat woorden niet vermogen.

Te lang reeds zag haar koud en eenzaam hart

Zijn liefde door geen andren gloed vervangen :

Weêr warmte aan heur verstijfde borst te prangen

Zal koestring zijn voor haar versteende smart.

O , was dat wèl , bedroefde Moeder ! 't wichtjen

Te laven met een alstdrank uit uw borst ?

O , was dat wèl , een tranenvloed , zijn dorst

Ten bittren dronk , te plengen op 't gezichtjen ?

Zou dan niet ras , niet meer dan ras genoeg ,

De wrange kelk zijn dorst ter laafnis strekken ,

Dat nu alreeds zijn lipjens samentrekken

Van d'alsem , dien zijn mond uw borst niet vroeg ?

Neen, treur zóó niet! Of voegt het uw' omarming
Dus de ijdele lucht te omklemmen, en uw kind,
(ZIJN kind!) dat zich aan uwen voet bevindt,
Te weeren van uw moederlijke ontferming?
Of doetge wel, om 's Egaâs zielloos stof
't Verzorgen te vergeten van zijn panden?
Spreekt liefde alleen in opgeheven handen?
Plengt slechts het oog het offer van den lof?

Gy waant u meer dan eenig te beklagen,
Omdat de dood uw echtsnoer heeft geslaakt?
O Weet, daar zijn die de aarde Weduw maakt,
Ofschoon hun smart geen doodsche rouw mag dragen.
Daar zijn er die het leven heeft beroofd,
Wie vreugde en rust en alles heeft begeven,
En wie als u geen uitzicht is gebleven,
Dat aan uw nacht een andren dag belooft.

Daar zijn, wie niet hun afgod werd ontnomen;
Maar die hem laag, verbroken zien of naakt:
Wier hart slechts voor een droombeeld heeft geblaakt,
En schriklijk boet voor zulk een schriklijk droomen.
Wier hoofd, als 't uw, geen lomrige cipres
Maar doornen draagt, door 's Egaâs hand gevlochten;
Wie echter plicht en eed aan hem verknochten,
Eens Afgods ongelooovige Priestres!

Ons allen, Vrouw! drukt weduwlijke smarte:

Wy allen, wy zijn weezen onzer hoop!

Een grafsteen rijst langs ieders levensloop;

En ieder draagt een Doode in 't bloedend harte.

't Zijn rimplen hier — daar 't uitgedord gelaat —

Ginds 't krommend lijf of vroeg vergrijsde hairen,

Die, teeknen van die rouwdracht, openbaren,

Hetgeen de kleur verzwijgt van ons gewaad.

Gy? gy moogt rouw in 't openbaar bedrijven!

Niets vergt u datge uw smart verborgen houdt:

Gy moogt een grafnaald stichten en in goud

Daarop den naam, die u geliefd is, schrijven.

Gy doscht u met een statig rouwkleed aan,

Doet sleepend zwart uw blanke leden tooien,

Verbergt het hoofd in breede sluierplooien,

En 't is ons plicht u uit den weg te gaan.

Neen, gy moogt meer! Met vreugde aan d'Egâ denken,

Die ging, maar die onwillig u begaf.

Uw hope rust niet met uw liefde in 't graf;

U grieft de Dood maar zonder u te krenken.

Gy moogt het beeld, dat in uw hart nog throont,

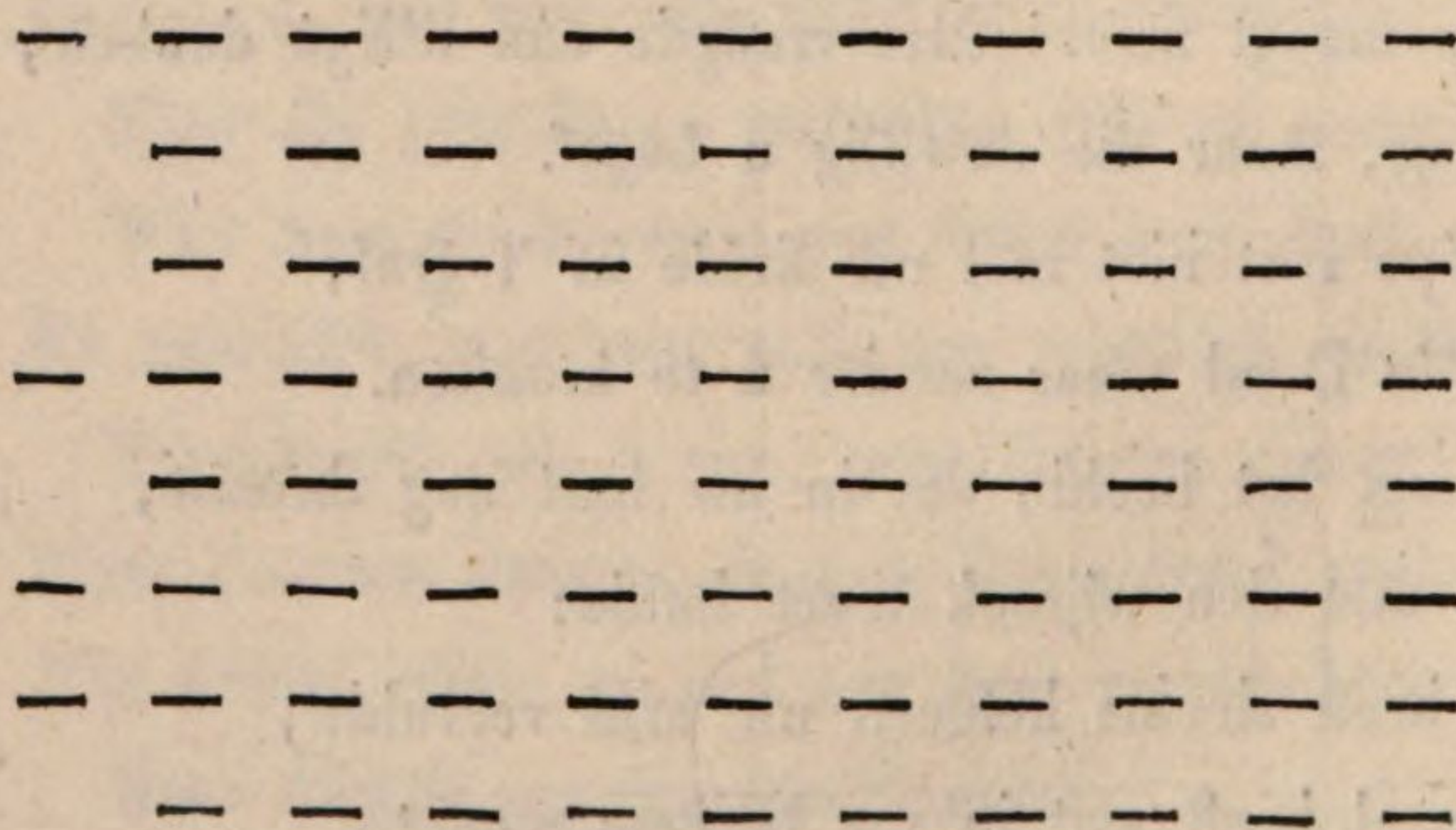
Vereeren met den wijrook uwer hulde:

Het graf heeft slechts hetgeen uw arm vervulde,

De Hemel heeft wat in uw boezem woont.

Neen, gy moogt meer! gy moogt met kostbre geuren
Het stof des doods ontwoekren aan den dood:
Den droeven blik van 's grafkuils donkren schoot
Ten levenden en lichten Hemel beuren.
Gy sluit het lijk wel in zijn doodsche kluis,
Maar plaatst daarop een meer dan sterflijk teeken:
Gy ziet (neen! u is alles niet ontweken)
Aarde in dat graf, maar Hemel in dat kruis!

Neen, gy moogt meer! uw blik naar 't wichtjen wenden,
Dat u de liefde uws Dierbren achterlaat:
Hem zietge in 't beeld dat u voor de oogen staat,
Herlevende in het leven uit zijn lenden.
Dat blijft u als een dierbre erinnring trouw;
Dat sluit voor u een nieuw vooruitzicht open;
In dat gelaat lacht 't Morgen van uw hopen,
En klaart zich op het Gistren van uw rouw.

En gy, jong Wicht! word groot, word wijs, word edel!

Troost in haar leed uw Moeder! Hang haar aan!

Wees haar ten steun! Vervreugdig haar bestaan....

O, zwaar een last rust op zoo zwak een schedel!

Ter dubbele plicht verbindt u 's Vaders dood,

Tot kinderliefde en hulpbetoon te gader:

De Moeder, die u tevens strekt ten Vader,

Vinde eens in u een Zoon en - Echtgenoot!

VI.

GEWIJDE NON.

Jong zonder jeugd, en zonder vrijheid vrij,
Hoe lievenswaard beminnend noch beminde,
Vroom zonder deugd, kalm zonder vreê, – Verblinde,
Wat zoekt ge u in uws kloosters woesteny?
Waar toe dier kruin de tressen afgeschoren,
Waarmeê de Jeugd uw schedel had getooid?
En 't wollen kleed om 't poezle lijf geplooid,
Dat tot de dracht des purpers scheen geboren?

Wat gaf u recht om, doornelooze Roos,
U aan den hof, waarin ge ontloopt, te ontstelen,
Waarge aan den wind uw balsem meê moest deelen,
Wiens ademtocht u opwiegde in gekoos?
Zijt gy van de aarde, en wilt gy hemelvrede?
Zijt gy een mensch, die vrijdom vergt van pijn?
Een zondares, en wilt ons Heilge zijn?
Christin, en zoekt u *hier* een kalme reede?

Gy vraagt voor u een kerker? wilt u rust?
De kerker wacht, en gy zult kalmte erlangen!
De dood snelt aan: haast zal u 't graf ontfangen;
Maar als het hun en niet wanneer 't u lust.
't Is misdaad u van 't menschdom af te sluiten,
Dat recht op u (geheiligd recht) bezit.
Des levens strijd alleen is 's levens wit:
En laffe vlucht sluit alle zege buiten.

Gy werdt bemind, en gy bemint niet weêr:
Als 't stilstaand meir wilt ge aan één plek u boeien,
Ontshoot de rots, maar wilt niet zeewaarts vloeien,
Noch giet op veld of weide uw laafnis neêr.
Voor u-alleen wilt ge eigenbatig leven,
En de aarde, waar ze u voedsel heeft geboôn,
Niet tooien met uw schoonheid. Werd uw schoon
U dan niet meest om andrer wil gegeven?

»Maar gy hebt smart?» Wie heeft ze niet als gy?
Hield 't klooster elk, die lijdt op aard, besloten,
(Wy zijn niet meer natuur- dan leedgenoten)
Heel 't menschdom voegde uw cel en kloosterpij.
En *zaagtge* u in die muren troost verleenen?
Of heeft het hart u minder fel gejaagd,
Sints gy er 't kruis der heilige Orde op draagt?
Licht kwijntge er (God!) in dragen Zelfmoord henen!

Gy buigt, ja, met gebroken hart u neêr.
Maar geen berouw, geen Christens stille deemoed,
Het was de rouw der aarde, 't was de weemoed
Der liefde, die u voerde tot den Heer.
Waar 't hart zóó breekt, is 't offer van geen waarde.
Nog zweeft u vaak 't verleden voor de ziel;
En schoon uw leest by 't outer nederkniel'
Ze ontheiligt daar de Godgeheiligde aarde.

Ja heerlijk is 't te bidden! maar de Heer
Verordende ons hier niet tot outerknapen;
Noch heeft zich de aard ten tempeldienst geschapen.
» MENSCH, WERK EN BID! » beveelt Jehovaas leer.
De Serafs zelfs, die 's Hoogsten throon omringen,
Zijn dienaars en volvoerders van Zijn wet:
Hun is een werk, als ons, ter taak gezet,
Dat 't lied vervangt, waarin zy 't HEILIG zingen.

» Maar gy zijt goed? » O, weet het: DEUGD IS STRIJD!
Hem, die hier 't hoofd niet kroonde met laurieren,
Zal nooit de palm der Hemelvreugde cieren.
Neen, de eeuwge Rust vervangt geen rustenstijd.
De Bruïgom zelf, door u ten Heer verkoren,
Heeft 't kruis getorscht, waarby gy nederbuigt.
Misleid u niet! Dat eigen kruis getuigt,
Dat hier de mensch tot strijden werd geboren.

»Maar gy bracht nut noch vreugde rond u heen?»
Onnoozle! ziet uw oog de onzichtbre keten,
Waar gy een schalm van uitmaakt? kuntge weten,
Waar toe u God bestemd had hier beneên?
O, Stille deugd kan rijke vruchten dragen!
De daauw, die van de wieken druipt der Nacht,
Laaft heilzaam, als de breede regenjacht,
Schoon wy hem 't kruid niet overstroomden zagen.

»Maar toch, gy zijt gelukkig?» Waan het niet!
't Geloof is dood datge in uw boezem koestert;
De Liefde is arm, die niemand òm u voedstert;
De Hoop bedrog, waaringe u zalig ziet.
't Is Eigenbaat die u naar rust deed haken;
Onmenselijkheid is wat gy heilig noemt;
En de eer by God, waarop uw hoogmoed roemt,
Een droom, waaruitge (en vreeslijk!) zult ontwaken.

O, MENSCHLIJKHEID is 's MENSCHEN eerste plicht,
En Christendeugd de liefde tot den broeder!
Gy hebt geen kroost de zorg verleend der Moeder,
Gy hebt geen Gâ des levens last verlicht;
Gy hebt geen traan gedroogd, geen smart gelenigd,
Geen hart vertroost, geen heilge vreugd gedeeld,
Geen hoofd geschraagd, geen boezemwond geheeld —
Gy 't snoer verscheurd dat mensch en mensch vereenigt.

Als de aanklacht spreekt, wiens zeegning roemt u vrij?
't Gewijde kleed valt eenmaal van uw leden:
De mensch zal naakt voor 't Hoog Gerichte treden;
Wat dan vervangt den dosch der dweepery?
Wie hier den arme en 't hulploos wichtjen kleedde,
Wordt daar omschaâwd door Englenwiek en staat
Voor 's Rechters thron in blinkend lichtgewaad....
Geen andren dosch neemt m'uit de graven mede!

O, keer terug! keer in de wareld weêr!
Leer biddend wel te doen; leer biddend werken;
En in 't gebed u tot den strijd te sterken,
Waartoege, als wy, bestemd werdt door den Heer.
Moge u geen mond op aarde Heilig roemen,
De Heiligheid der Aarde wordt te schand;
De Liefde alleen, de Liefde alleen houdt stand;
Zy doet ons meer - zy doet ons ZALIG noemen.

1835.

LEVEN DES DICHTERS

EN

DICHTERLIJK LEVEN.

Wie werd der aard geboren

In 't hooggevierde wicht,

Dat glansen 't hoofd omgloren

Van onverdoofbaar licht?

De Hemel daauwt hem zegen:

Zijn wieg tooit roos en palm:

De wijrook geurt hem tegen:

Hem groet de myrrhewalm.

Zachtwapperend omzweven

De Minnegoôn zijn hoofd -

Een schat van heil belooft

HET DICHTERLIJKE LEVEN!

Een Zanger werd d'ondankbare aard geboren.

Een sombre geest staat weenend hem ter zij',
En treurt alreeds om 't noodlot hem beschoren:
't Is de Engel van den Zoon der melody!
Hy ziet den vloek op 't gastvrij plekjen dalen,
Dat 's Dichters wieg een veilge schuilplaats werd,
Zucht om wat prijs die hulde zal betalen....
Één zucht is heel het LEVEN VAN DEN BARD!

De Dichter waagt zijn schreden,
En snelt het leven in:
Hy droomt zich de aarde een Eden,
En gloeit in menschenmin.
Al wanklen nog zijn gangen,
Zijn voet schiet wieken aan:
Reeds spreekt zijn hart in zangen,
Schoon staamlend hem ontgaan.
Hy durft naar hooger streven,
Dan wat zijne oogen treft -
Hem zaligt en verheft

HET DICHTERLIJKE LEVEN.

De Jonkheid biedt den Zanger heur vermaken,
Maar hooger Drift vervreemdt hem van heur lust:
Zijn hart ontwaakt om voor de smart te ontwaken;
Hem vlijt geen Jeugd op donzen koets ter rust.
Zijn boezem leert alreeds in zuchten te aâmen,
Terwijl zijn voet in doornen zich verwart:
Zijn aanzicht leert den lach der vreugd zich schamen:
Geen Jonkheid daagt voor 'T LEVEN VAN DEN BARD.

De Lente is dáár van minnen:
Zijn boezem schiet in gloed:
Maar 't is geen lust der zinnen,
Die hem ontvlammen doet.
Hoe bleekte of blos zich mengel,
Een hooger zielsgeneucht
Maakt hem de Vrouw ten Engel,
Maakt hem de Liefde Deugd.
Zóó 't Hemelsche aan te kleven
In wat tot de aard verviel,
Vergeestlijkt stof ten ziel
In 't DICHTERLIJKE LEVEN.

De Liefde teelt den Zanger nieuwe smarte

In 't heilloos vuur dat zy ontvlammen doet:

Des Zangers hart is 't innigstlievend harte!

Maar koestrend niet, verteerend is zijn gloed.

De myrt is vreemd aan 't hoofd dat lauwren cieren,

Omdat Geluk niet huwen mag met Smart:

Zijn wanhoop *moet* der Dichtkunst teugel vieren.

Is ZINGEN niet het LEVEN VAN DEN BARD?

Naar 't Hemelsch uchtendkrieken

Stijgt hy omhoog, en vaart

Als Daedalus op wieken

Uit 't Doolhof op van de aard.

Hem voedt de boom des Levens

Met meer dan aardsche vrucht:

Hem kroont, ten loon zijns strevens,

De palm uit hooger lucht.

Zóó zich omhoog te geven

Op vleuglen van gevoel -

Is 't Godgeheiligd doel

Van 't DICHTERLIJKE LEVEN.

De looden last der waarheid drukt hem neder :

De schouder kromt hoe 't hart zich heffen moog :

De drang der aard verlamt hem de arendsveder :

Der zorgen nacht spreidt neevlen voor zijn oog ;

Ten kamp gedaagd door 's noodlots voorbestemming,

Sloopt grieve en strijd den boezem diese tart :

En geest en stof verteert de zielsbeklemming,

Die rust ontzegt aan 'T LEVEN VAN DEN BARD.

Op 's Dichters lauwerbladeren

Heeft storm noch winter macht.

Hem zijn zijn Helden Vaderen ,

Zijn zangen nageslacht !

Hy schenkt der Faam haar wieken.

Eens enklen Godenziel

Schiep 't Pantheon der Grieken ,

Waar de aard voor nederviel.

Door eigen vlucht verheven

Schouwt hy op 't menschdom neêr ,

En vergt het hulde en eer

Voor 'T DICHTERLIJKE LEVEN.

Maar wat hem cier', niet enkel eerloof wast er
Voor 's Dichters kruin, noch roos voor 's Dichters voet:
De zon des Roems teelt schaduwen van laster!
Wien 't licht bestraalt heeft schaâuw ter zijde als gloed.
De ondankbare Eeuw vergrijpt zich aan zijn palmen,
En hoont de kruin door zooveel leeds benard:
Haar bentgeschreeuw verdooft de hulde galmen,
Haar » *Wee!*'' het » *Wel!*'' voor 't LEVEN VAN DEN BARD.

De Hemel wenkt. Niet langer
Bedwingt het stof zijn vaart:
Naar boven hijgt de Zanger
En heft zich Hemelwaart.
Daar wenkt hem zijn begeeren,
Der Englen Poëzy -
Het choorgezang der sfeeren -
De zichtbre Harmony!
Wat is het hem te sneven?
Is 't vaderland van 't lied
Het oord der roeping niet
Voor 't DICHTERLIJKE LEVEN?

Ook d'Aadlaarsgeest drukt krankte neêr en lijden ;

Geen wiek ontvlucht de ravenschacht der Dood.

De Zanger kwijnt , van kracht beroofd tot strijden ,

En 't vuur verdooft dat door zijne aadren schoot.

Thands eischen Aarde en Hemel op , wat erfelijk

Hun toebehoort. — Nog ziet hy uit de vert'

De Glorie , die zijn stof bewaakt , onsterfelijk ; —

De Laster stierf met 'T LEVEN VAN DEN BARD.

1834.

M O Z E S. (*)

— — — — —
— — — — —

En staande voor den Heer, den schedel neêrgebogen,
En door de heilige wolk aan 's volks gezicht onttoogen,
Sprak Mozes dus Hem aan:

»Zal 'k nimmer einde zien?

Hoe lang begeertge nog dat ik uwe eischen dien?
'k Verkwijn in 't eenzaam tot te hoog eene eer geschapen.
O, Gun uw knecht in 't eind den slaap der aard te slapen! —
Waardoor verdiende ik toch dat ik uw keurling heet?
Ik leidde uw volk, waarheenme uw wil 't geleiden deed;
Thands staat zijn voet gereed 't beloofde Land te drukken,
Laat dan aan andren de eer om 't zeegrijk interukken;
Een ander legge 't ros van Isrel breidels aan,
En neme staf en wet, hem willig afgestaan.

(*) Fragment, naar ALFRED DE VIGNY.

» Ach, waarom ging mijn heil te loor in vreugdeloosheid,
En liet niet eer uw gunst my MENSCH met al mijn broosheid,
Daar ik van Horeb af tot Neboos bergtop toe
Geen graf mocht vinden, waar ik ruste, krank en moê?
Helaas! gy maaktet my den wijsten onder wijzen;
Ik was de gids uws volks; Gy deedtme in hoogheid rijzen;
De vloek mijns monds zond vuur op 't hoofd der Vorsten neêr;
Eens brengt heel 't nageslacht mijn Wetten knielend eer;
'k Ontsloot het oudste van de menschelijke graven;
'k Ben groot en treed op 't hoofd der natiën als slaven:
De Dood wijst my vooraf zijne aanstaande offers aan;
De volken leven door mijn wilkeur of vergaan.
Ach, waarom my zoo hoog en zoo alleen geschapen?
Heer! gun uw knecht in 't eind den slaap der aard te slapen!

» Helaas! Ik ken 't geheim der Heemlen en Uw macht
Bekleedde mijn gezicht met Uwer oogen kracht.
Der nachten sluier wordt doorzichtig voor mijne oogen:
Mijn mond telt by hun naam de starren in den hoogen,
En als mijn enkle wenk hun tintlend Hemelvier
Hervoordaagt, snellen ze aan en fluistren: Zie ons hier!
'k Leg op der wolken hoofd mijn hand, verdeel haar benden,
Of droog de bron op der orkanen in haar lenden;

'k Heb gansche streken in een zandwoestijn hervormd;
De wind heeft, my ten dienst, gebergten neêrgestormd;
Mijn voet is sterker dan de ruimte dieme omvademt;
De zee wijkt waar ik trede en, waar mijn boezem ademt,
Zwijgt voor de zucht mijns monds der golven schorre stem;
Vraagt Isrel 's Hemels hulp, 'k hef de oogen op tot Hem,
En my, (ontzachlijk!) my bezoekt de Geest des Heeren.
Het aardrijk beeft: de zon dreigt Oostwaart weêr te keeren:
Zelfs de Englen zien my met benijding en ontzag, —
En toch — dit alles maakt my niet gelukkig. Ach!
Waarom in eenzaamheid zoo heerlijk my geschapen?
Heer! gun uw knecht in 't eind den slaap der aard te slapen!

» Zoo ras Uw adem 't hart des Herders had ontgloeid,
Werd 'k vreemdling voor wie eer mijn omgang had geboeid;
Zy wendden de oogen van mijn vuurblik af ter aarde,
Waarin m'iets hoogers dan eens menschen ziel ontwaarde.
Vertrouwen week en min: trad ooit een maagdme op zij',
Ze omsluerde zich 't hoofd en dacht de dood naby.
Toen my verhullende in de schaduw van uw wolken
Gewijde Luchtzuil! trad 'k, als gy, aan 't hoofd der volken
In 't eenzaam voort. Helaas! Wat jammer is het mijn'.
Zwaar als mijn kruin is kan geen schoot ze een peluw zijn;

'k Laat schrik na op de hand waarin mijn vingren glippen ,
De orkaan is in mijn stem , de bliksem op mijn lippen ;
Terwijl my ieder vreest bemint my niemand meer ;
Ja , wien ik d'arm omsluit zinkt aan mijn kniën neêr.
Gy doemde in 't eenzaam wien Gy machtig hadt geschapen ;
Heer ! gun uw knecht in 't eind den slaap der aard te slapen !”

1836.

DE BALLING. (*)

Wat trektge onstuimig voort, gy ongetrouwe wolken!

En groet op d'eigen dag de verstgelegen volken?

Houdt stand: verwijt: vertraagt uw spoed!

Verstrekt den Banneling ten bode! Neemt mijn bede

Voor Frankrijk met u! Voert mijn vlotte zuchten mede!

Brengt haar mijn koninklijken groet.

(*) HENDRIK V. By gelegenheid van den herdruk van bovenstaand gedicht (dat vroeger in den Muzen-Almanak voor 1835 plaats vond), acht ik het van mijn plicht eene dwaling te recht te wijzen, door meer dan een der vaderlandsche Beoordeelaars begaan, die namelijk mijn „BALLING” volstrekt voor eene vertaling of navolging uit het Fransch begeerden te houden. Hoe vleierend nu deze beweesing voor my als Dichter ook zijn moge, stelt de verdenking van kwade trouw den mensch in een te ongunstig licht, om dezelve hier niet te wederspreken. Aangenaam zou het my zijn, indien Recensent en Lezer my ten minsten zooveel goeden smaak wilden toekennen, om te gelooven, dat ik, den vreemden hunne poëzy onteigenende, iets beters zou weten aan te bieden dan thands, by mijne liefde tot oorspronkelijkheid, (helaas!) het geval is.

Ach, niet als gy bemint de mensch het rustloos zwerven.
Het valt, het valt hem wreed den dierbren plek te derven,
Dien 't lot als kind hem gaf ter woon.
En of hem 't licht beschijn' met schuinsche of rechte stralen;
Slechts waar ze in de eigen lijn, als op zijn wiegjen, dalen,
Daar is alleen haar glans hem schoon.

En wien ook de onrust dwing' den aardbol rond te snellen;
Al ziet gy d'eiber, gy de zwaluw u verzellen;
Den koninklijken Arend niet!
Nooit wijkt hy van de rots waarop hy throont. Al bloeien
In vreemden grond gewas of struik, die lager groeien;
De Eik hecht aan 't oord van zijn gebied.

En my ontscheurt men aan mijn erf en rijk. Verdreven
Moest ik voor 't vreemde strand den vadergrond begeven.
De vorstelijke leliebloem
Wordt uit den hof gerukt. By 't wreed gemis eens vaders
Wordt ook zijn grafme ontzegd. En 't koningsbloed in de aders
Wordt my, onnoozlen knaap, ten doem.

Is 't dan een ramp, een vloek, om Vorst te zijn geboren?

Is 't lot dat aan Bordeaux, dat Reichstadt is beschoren,

De wrange vrucht van 't hoog gebied?

Verwerpt dan 't vaderland slechts wie zijn rijkskroon torschten?

Zoek immers hier en ginds, alom zoek Frankrijks Vorsten —

Slechts zoekze in Frankrijkzelve niet.

Rampzaalge die ik ben! Wat heir van leed en zorgen

Wrocht my het lot, van toen 't, in 's levens eersten morgen,

Een rouwkleed my voor windsel gaf?

Mijn kinderlijk gekrijt was reeds de kreet der smarte.

En de eerste schred, die 't wicht den vader voert aan 't harte,

Bracht my op 't vaderlijke graf.

Dat leed moest eens de liefde eens volks aan my vergoeden.

Maar ik, nog voor ik leerde om achterdocht te voeden,

Werd reeds door hoon vervolgd en smaad.

Elk ander heeft voor zich slechts vijandschap te vreezen:

Men zij een Vorst, om nog in 't graf gehoond te wezen,

Of in zijn wieg alreeds gehaat.

Was dan de rijkswrong, die mijn jeugdig hoofd omklemde,
My 't heilloos teeken, dat die kruin ten vloek bestemde,
Bedrieglijk in dien gouden schijn?

Was Vierden Hendriks naam, waar zich de mijne aan huwde,
Een schimpnaam, waar het oor des Franschen volks van gruwde?

Was 't schande om een Bourbon te zijn?

Hoe duur staat my de kroon, dieme eens heeft toegeblonken!
Men heeft aan Orleans mijn feesttooi weggeschonken,
En liet slechts 't kleed eens pelgrims my.

Men dreefme uit Frankrijk weg naar onherbergzame oorden,
En dwong de leliestruik, de teelt van Seines boorden,
Te sterven in een woesteny.

Ach, Ballingschap valt zwaar! zy maakt heel de aard ten kerker:
Zy heet genade en drukt in vrijheids schijn te sterker.

De Zefir, lisplend door de blaân,
Wordt een Sirocco, als hy ruischt langs vreemde boorden.
In 't land der ballingschap wordt ons de zucht van 't Noorden
't Verwintrend bruischen van d'orkaan.

Ze ontroofte ons 't Voorgeslacht, verdreven van hun graven:

Ze ontadelt ons en maakt de vrijgeboornen slaven,

Wier rechten 't bloed der Vaadren kocht.

Zy dwingt den banneling om beedlend rond te zwerven,

Zijn taal, zijn godsdienst te verloochnen, en te sterven

Vergiftigd in hem vreemde locht.

En dit trof my! schoon de asch van vijftig Vóórgevaderen

En 't bloed op iedren plek gevloten uit hunne aderen

My Frankrijk had verheergewaad.

't Volk spaart een bouwval, een gedenkzuil: en zijn stoutheid

Durft aan den Koningstronk de hand te slaan, wiens oudheid

Tot d'oorsprong opklimt van den Staat.

Men noemt my Frankrijks Zoon, my, Wees van heel de wereld!

En van mijn schoone kroon, zoo schitterend bepareld,

Bleef slechts aan 't hoofd dees groeve my.

Te weenen om een thron - dit maakt alleen my Koning.

En van mijn breed gebied en al zijn schijnvertooning

Bleef Vorstensmart alleen my by.

En toch, ik vloek u niet, mijn Frankrijk! Naar uw stranden

Hef 'k iedre avondstond mijn zegenende handen;

Mijn zucht voor u bleef onverflaauwd.

Wie de eene hut verliet voor de andre, moog 't vergeten —

Niet Hy, wien 't vaderland eens zag ten throon gezeten,

Wat rechten 't op zijn hart behoudt.

En nu, vaarwel! Ik wacht alhier mijn stervenssponde.

Eén wensch slechts blijftme, dat nog eens een blijder stonde

Den Balling in uw midden zie:

Niet aan het hoofd eens heirs; maar als een bô van vrede.

Weer, Frankrijk! schoon ook nooit mijn voet uw grond betrede,

Mijne assche niet van Saint-Denis!

1834.

D E H A R P.

Plooi, Noorden! plooi uw breede vlerken,
En wreek u op geen teedre vrouw!
Ontzie haar tengren, broozen bouw,
En stel uw wreede woede perken!
Beklem de orkanen in uw borst,
En gord de stormen in uw lenden!
Ontzie Malvines schoon te schenden,
Die Lara in zijne armen torscht.

Hoor, hoor het hoe uw stormen tieren,
En zie het hoe de sneeuwjacht stuift,
Die 't bosch met donzen pluimen huift.
Maar feller, dan de orkanen gieren,
Is 't snerpen van de wintervorst,
Waardoor in de aadren 't bloed bedwongen,
En de adem van de matte longen
Teruggeperst wordt naar de borst.

Waartoe, Malvine! u hier te wagen?

Zoo zwak van stal, zoo teêr van vorm,

Wat meetge u met den schrikbren storm,
En durft de orkanen uit te dagen?

Wat baat het u, of Laraas arm
Uw leden koestrend houdt omvademd?

Zijn boezemtocht u toegeädemd,

Kust naauw uw kille wangen warm.

O, Zóó zijn gade in d'arm te sluiten,

Bezwemen aan heurs Egaâs hart,

Dat lijdt en wegkrimt in haar smart,

Is lijden als geen taal kan uiten;

Want, schoon zijn mond, na 't enkle woord,

Dat macht had om de orkaan te stillen,

Voor eeuwig mocht verstommen willen,

Wat bede is 't, die de stormwind hoort?

't Was schoon Malvine zóó te aanschouwen!

Zoo als de sneeuwjacht nederstreek,

Scheen 't of heur doodlijk marmerbleek

Het glinstren van dier dons deed flauwen.

't Is of geen lijkwâ rein genoeg

De albasten leden zoude omplooien,

Dat haar de vlokken overstrooien,

Wier zilver 't smetloos lichaam droeg.

En hy, wie is hy? Wat zoo spade
Voert hem in storm en winter daar?
Men wordt naast hem een harp gewaar,
Een speeltuig zonder wedergade!
De Harp is 't van den Zoon des Lieds,
Vervaardigd door de Dichtgodessen,
Besnaard met koorden uit haar tressen,
Waar eenmaal hemellucht door blies.

't Is 't Hoofd van Schotlands Bardenscharen:
't Is Lara, dien uit d'achtbren stam
Der vaadren Harp in handen kwam,
Bespannen met gewijde snaren.
Hoe hing geheel zijn hart haar aan!
Hoe trouw hield haar zijn hand omsloten!
Het ruischen van haar zilvren noten
Scheen de ademtocht van zijn bestaan.

Maar nu, de Harp ligt aan zijn voeten,
En rooft geen enklen blik aan haar,
Die hem verzeld had in 't gevaar,
Om ginds een moeders jongste groeten
Te vangen van den veegen mond.
Van daar een drift, zoo onberaden,
Als haar, langs ongebaande paden,
Misschien den Dood in de armen zond.

Maar neen! haar Egâ zal 't voorkomen.

Hy heeft zijn vuurtuig aangevat,

En vonken uit den kei gespat

Ontsteken 't loof der dorre boomen,

Van rondsom ijvrig saamgezocht.

't Is al vergeefs! De bleeke vlammen

Omgrijpen vruchtloos tak en stammen,

Die de ijzel doortrok met zijn vocht.

Wanhopig ziet zijn oog in 't ronde.

Daar treft zijn Harp zijn wilden blik.

Al deinst hy eerst terug van schrik,

Die twijfling duurt slechts ééne stonde.

Hy aarzelt niet de snaren van

Het zangrig klankhout af te rukken,

Maar breekt de dierbre Harp in stukken.

De BARD brengt 't offer aan den MAN.

't Was of het speeltuig klaaglijk steende.

Maar 't vuur valt op de kostbre buit.

Een vlammenzuil rijst breed er uit,

Die warmte en gloed aan d'omtrek leende.

De Zanger draagt Malvine er heen;

Ja, voelt niet hoe het vuur hem zenge,

Opdat hy 't haar te nader brenge,

Tot koestring van heur kille leên.

De warmte dringt heur aadren binnen:
Het bloed waakt uit zijn traagheid op;
En wekt weêr pols en harteklop.
Maar by de ontwaking van heur zinnen,
(O, Waarom wekteze ooit die vlam!)
Schijnt haar een koorts het brein te ontstellen,
En de arm der Razerny te omknellen,
Die pas verstijvings prang ontkwam.

Hoe ijlt haar geest in wilde droomen!
Maar droomen niet van trouw en min, —
De taal der ontrouw spreekt er in,
Door 's Egaâs luistrend oor vernomen.
Een andre naam dan Lara draagt
Getuigt van heur misdadig blaken,
En 't vuur dat weêrkeert op heur kaken
Is door den Lust er op gejaagd!

Slechts Nottes (*) oog die 't aanzag kende —
En zy alleenlijk — Laraas rouw.
Zijn arm omvat de schoone vrouw,
En leidt haar zorgzaam 't bosch ten ende.
Daar wacht haar hulp en heelingsbaat;
Daar keert gezondheid weêr en reden,

(*) Godin der Nacht in de Noordsche fabelleer.

En vangt haar oor de jongste beden,
Waarmeê heur moeder de aard verlaat.

»Neen! wie de moeder heeft gezegend
Vloekt de Echtgenoot, hoe schuldig, niet!»
Zoo spreekt hy wienze wreed verried,
En zwijgt van wat hem is bejegend.
Zijn hart verteerde als eens zijn Harp.
En toen men Lara grafwaarts leidde,
Was daar geen Gâ die hem beschreide,
Of bloemen strooide by zijn terp.

1834.

VERSMAAD NIET DE BLONDHEID VAN
'T ZACHTE GEZICHT.

Μηδείς σου τῆς νεότητος καταφρονεῖτω.

PAULUS.
(ad Timotheum.)

Versmaad niet de blondheid van 't zachte gezicht!
Veracht niet het waas, dat zijn weeklijkheid dekt!
Noch meen dat de lach, op zijn lippen verwekt,
Geen straal ondervangt van verhevener licht.
Waan niet dat de Godspraak, in rimpelen van rouw,
Alleen op diens voorhoofd haar merkteeken drukt,
Die, Atlas, de kruin voor den wareldlast bukt:
Dat de oogen, die blinken van liefelijk blaauw,
Geen blik in het Heilge der Toekomst verrukt.
Of is dan de kwijning van 't blonde gelaat
Een schandmerk dat zwakheid des harten verraad?

Of is dan het oog, waar een traan aan ontviel,
U blijk van een weeke, een vervrouwlijkte ziel?

O, Zie hem, het hoofd aan de borst van zijn Heer,
D'aanminnig' Apostel met vriendlijk gezicht!
Licht acht gy hem laag, die zoo vrouwlijk en teêr
Zich vleit aan den boezem, hem liever dan 't licht?
Zoo hoor hem, ten zevenden Hemel verhoogd,
Den schrikbaren Tolk van Gods heiligen raad!
Leen 't oor aan de taal die zijn lippen ontgaat,
En vraag of gy strafloos hem laagschatten moogt!
Hoor, hoor naar den vloek die uw zondaarsöor treft,
En acht dan gering dien de Hemel verheft!

Neen! 't is niet de ruwheid van 't hairige kleet,
De soberheid niet van de spijs, die hem voedt,
Die den Sombre verheft tot gewijden Profeet:
Niet alleen de woestijn wordt bestraald door den gloed,
Die het Godsvuur ontsteekt in des Zieners gemoed.
Soms klinkt u uit lippen van kleurig fluweel
De galm te gemoet van een koperen keel.
Soms blinkt om een kruin, niet verbruind of vergrijsd,
Het licht van een zon, die voor de aarde niet rijst!
De geurige struik, die ontgaat aan het oog,
Zendt Gode ter eere zijn walmen omhoog.

De duif, wie uw oog met verachting ontmoet,
Door 't offer geheiligd, stort Gode zijn bloed.

Versmaad dan geen blondheid van 't zachte gezicht!
Veracht niet het waas dat zijn weeklijkheid dekt!
Ontzeg hem de wijsheid der Aarde en het licht
Hetgeen slechts tot de einden van 't wareldrond strekt!
Maar zoo er een straal van omhoog op hem viel,
Zeg niet: »Het is nacht in zijn vrouwlijke ziel!»
Maar sprak een geluid uit den Hemel tot hem,
Zeg niet, dat de dwaasheid zich uit in zijn stem.
Bedenk! Daar is Een die het hooge verneêrt;
Bedenk! Daar is Een die het lage vereert!
Hoe laag of hoe hoog men den schedel hier draag',
Daar is voor Gods zonlicht geen hoog of geen laag!
Veracht dan wiens laagte uw geringheid beseft,
Maar tel niet gering dien de Hemel verheft!

1836.

Z A N G E N.

I.

LIED DER BRUID.

1.

O, ween met my! Waarheen mijn oog mag staren,
Men heeft, men heeft slechts lachjens voor de Bruid.
Al drijft my de Echt het huis eens vaders uit,
Kan geen van u die scheiding droefheid baren?
Juich niet alzoo! Schenkt u mijn afzijn vreugd,
Verberg voor 't minst uw blijdschap voor mijne oogen:
My kost het duur dat ik u worde ontlogen;
Van 's vaders huis is scheiden van zijn jeugd.

2.

O, ween met my! 'k Ga in den vreemde zwerven,

Waar vaderlach noch moederkus verblijdt.

Hoe wreed voor wie zich 't Echtlijk leven wijdt,

Vooraf het huis des vaders af te sterven!

Zal 's Echtvriends hand my 't huwlijksbed zoo zacht

Als de oudermin de wieg der Dochter spreiden?

Ik weet hoe hier my vrede en heil verbeiden,

Maar ducht wat ginds de onnoozle maagd verwacht.

3.

O, ween met my! Zal 's Egaâs trouw my allen,

En alles my vergoeden, dat 'k verlaal?

Zijn liefde alreeds verwekt my andrer haat:

Dat is als kind my nooit te beurt gevallen.

Worde ik door hem, hoe my dit denkbeeld griev',

Niet tot een EED van liefde en trouw gedrongen?

Daartoe heeft my mijn vader nooit gedwongen;

Noch had hy my, omdat ik schoon was, lief.

4.

O, ween met my! Uw tranen mogen stroomen!

Een Maagd sterft in de Bruid: heur naam vergaat:

En met de jeugd, die haar ontwijkt, verlaat

Ze een paradijs, een wareld vol van droomen.

Het heil der Gade in 't zoet der Moedervreugd

Werd Evaas deel eerst toenze week uit Eden:

En zou ik blij mijn Gade tegentreden,

My Cherub voor het Eden van mijn jeugd?

5.

O, ween met my! Ja, gy hebt medelijden!

De Bruid is u geheiligd om haar leed.

Voor nog haar mond het brood van vreemden eet,

Zoekt gy om 't zeerst de onnoozle te verblijden!

Maar zwijg, mijn klacht! en gy, vergeef der vrouw,

Beminde! zoo thands leed haar boezem griesde, -

Is Liefde niet de beste borg voor Liefde?

Vergeef! ook in de smart der Bruid is trouw!

II.

ACH, WAAROM ZOO VROEG GEPLUKT.

1.

Ach, waarom zoo vroeg geplukt,
Roosj' aan licht en lucht ontrukkt,
Om een maagdenborst te cieren,
Die de lust in vlammen zet,
Om op 't weeldrig feestbanket,
In den reidans rond te zwieren?
't Cieraad dort nu van den hof:
Geur verdwijnt en waas en bloesem:
't Bloemtj', eens rustende aan heur boezem,
Treedt de voet der Weelde in 't stof.

2.

Ach, waarom zoo vroeg geplukt,
Schoone in 't bloeien weggerukt?
Wat deed zóó uw boezem blaken
Naar den zwijmelroes der vreugd,
Dat u in uw prille jeugd
't Offer van den Lust kon maken?
Thans kleurt rouw uw kaken dof,
En 't genot vliedt met haar bloesem: -
't Bloemtj', eens rustende aan heur boezem,
Treedt de voet der Weelde in 't stof.

III.

JA, TREUR VRIJ OMDAT U DE JONKHEID ONTVLOOD.

1.

Ja, treur vrij omdat u de Jonkheid ontvlood,
En met haar de droomen der hoopvolle jeugd.
Want arm wordt ons 't leven aan heil en geneucht,
Zoo ras ons verbeelding haar lusthoven sloot.
Geen pantser beschut ons voor 's ongeluks prang,
Als wat onzer Jonkheid den boezem omtog:
De traan, door de Droefheid ontlokt aan heur oog,
Is zoeter dan 't lachj' op de rimplende wang.

2.

Ja, schoonst is de bloem, als haar purper en goud
Nog schuilt in het groen van de omzwachtende bot,
En 't leven het zoetst als de roos van 't Genot

Nog niet uit den knop van de Hoop zich ontvouwt.
Zelfs, wat ons ontga, de gedachte aan die vreugd

Is 't lusthof waaruit ons geen Cherubszwaard drijft:
En geen zwerft er rond over de aarde of hem blijft
't Herdenken aan 't Eden van Onschuld en Jeugd.

IV.

O, SLUIT VOOR HET WOELLEN DER TOCHTEN UW ZIEL.

1.

O, Sluit voor het woelen der tochten uw ziel;
Eer onrust voor eeuwig uw vrede verniel':
Maar dat ook geen zelfzucht uw boezem verkoel',
En in u de heilvlam verdoov' van 't gevoel.

2.

In 't vlak van den vloed, waar de stormwind op blaast,
Ziet langer de Hemel zijn beeld niet weërkaatst:
En als hem de winter met de ijskorst bezwaart,
Het licht van omhoog vindt geen spiegel op aard.

3.

Maar vloeit hy in kalmte, door 't zonvuur bestraald,
Dan is 't of de Hemel op aarde is gedaald:
En wordt hy door d'avond tot rusten genood,
Het zonlicht des Hemels zoekt stervend zijn schoot!

1834.

HERINNERING.

AAN DEN RHIJN.

U groet ik, grijze Stroom! die 't steil gebergte ontschoten,
Langs de oevers spattende in uw kronklend' arm gesloten,
Voor Hollands stille reê
De vruchtbaarheid vergeet van zegenrijker kusten;
Die, Reus, uw zilvren kruin op de Alpen legt te rusten,
Uw voeten wascht in zee!

U, wien de Zongod uit de omarming schiep der schotsen,
U, wien Natuur om 't hoofd een kroon wrocht veler rotsen,
Wien Duitschland met een kleed
Van bloemen, wingertblad en airen saamgeweven
Omgordt, daar Holland zijn doorbloemde klaverdreven
U voorlegt ten tapeet;

U groet ik , Koningsvloed ! waarvoor de stroomen buigen ;
U van wiens weldaân oord by oord in 't rond getuigen ,

Diege in uw armen torscht ,
Die hangende aan uw schoot en dringende om uw lenden ,
Tot u om bloei en kracht en vruchtbaarheid zich wenden ,
Zich laven aan uw borst.

Gelukkig driewerf 't oord , waar langs uw golven bruischen !
't Is vreugde en welvaart , die , zoo ver uw baren ruischen ,

Uw sterkend' ader wijst :
Een zevenvoudige oogst rijst op uwe oeversranden ,
Terwijl uw heldre vloed de gouden korenlanden
In flikkrend zilver lijst.

Met wat schakeering weetge , o Rhijn ! uw stroom te omringen !
Hier spieglen in uw blaauw zich berg en heuvelklingen ,

Daar burchtgevaart en slot :
Hier schittert in uw glans de zoom van veld en weiland ;
En ginds verheugtge u in een lachend bloemenëiland ,
Dat op uw stroomnat vlot.

Maar hoe het oord zich noem', waar langs uw rimpels klateren,
Niet dáár zietge op uw boord my knielen by uw wateren,
Waarge over rotsen schiet,
Waar zich uw snelle stroom door 't hoog gebergte slingert,
Of de olmenstammen die de dartle rank omwingert,
Zich baden in uw vliet.

Neen, ginds in lager oord, waar malsche klaverweiden
Het bonte vee al wat zijn nooddrift vergt bereiden,
Enwe u den heldren vloed,
Gereed om Amfitrite in liefde toe te vlieten,
Met kwistig' overvloed uw stroomkruik uit zien gieten,
Hebt gy mijn wieg begroet.

In Leydens wallen, op uw oeverzoom gelegen,
Klonk voor het eerst, o Rhijn, uw stroomgeruisch my tegen,
Als mijn geboortelied:
Daar wendde ik naar uw strand mijne eerste wankle schreden,
En sleet er menig uur, me in schuldloos spel ontgleden,
Met dartlen langs uw vliet,

Daar was het dat mijn hart zich door uw schoon liet winnen ;

Daar was het dat ik leerde uwe oevers te beminnen ;

Onnoozle min der jeugd !

Daar dat ik droomen schiep , wier beeld mijn ziel verrukte ,

En de eerste (mooglijk ook de schoonste) bloemen plukte

Van ware levensvreugd.

Ja , 'k min u , grijze Rhijn ! ik min uw zilvren plasschen ;

Ik min dit vreedzaam oord , wiens zoom uw golven wasschen ,

Al ciert geen heuvlenrij ,

Die 't hoofd met wijngaardloof omkranst en druiventrossen ,

Al cieren beukenwoud noch statige eikenbosschen

Uw boord ter wederzij'.

Een hooger heil , dan 't schoon , dat oogen streelt en zinnen ,

Deed my voor ieder oord dees heilige oevers minnen ,

Waar Pallas , Rome ontsneld ,

En Cecrops muur ontgaan , zich neêrzett'e aan uw voeten ,

Om hier , waar zy zich door uw Stroomgod zag begroeten ,

Haar dienst te zien hersteld.

O, Rhijn- en Stedeburcht! het voegt my u te roemen!

Ik heb een dubbel recht u vaderstad te noemen:

Hier lachte 't daglichtme aan;

Hier mocht ikme aan de bron der Zanggodinnen laven,

En schonk Minerva in hare onwaardeerbare gaven

My andermaal 't bestaan.

Ontfang gy dan mijn hulde, o bloem van Hollands steden!

Al is 't een rietscheut, in uw oeverlis gesneden,

Die my voor speeltuig strekt;

Gy hoort het zwakke lied, u needrig toegezongen,

Hetgeen mijn hart u wijdt, door dankbaarheid gedrongen,

Diege in mijn borst verwekt.

O Gouden eeuw der jeugd, o blijde Lentedagen!

Als de eiken blozend ooft, de distels rozen dragen,

't Geboomte honig zweet!

Als de eerste vriendschap, als ons de eerste liefde kluistert,

En 't hart, dat naar geen wet dan de eigen inspraak luistert,

Slechts van beminnen weet!

Hier zag ik my uw heil, hier my uw vrede schenken.
Hoe werd hier iedre plek my dierbaar door 't herdenken
Aan 't zalige voorheen!

Op ieder mijner schreên strooit hier de Erinnring rozen,
En doet van frisch gebloemt' de dorre paden blozen,
Thands door mijn voet betreên.

Hoe dikwijls zaagt gyne aan uw bochten neêrgezeten,
Heel de aard vergetende en van iedereen vergeten,
In stille mijmery,
En zalig niet alleen in 't rasontvluchtend Heden,
Maar in de Toekomst ook gelukkig en 't Verleden,
En kommerloos als gy!

Hoe dikwijls voerde een bootj' ons langs uw heldre baren,
Of dobberdenwe in 't groen van wilg- en elzenblâren
Langs d'oever op en neêr,
En, als de taaie spaan de blaauwe golfjens kliefde,
Hoe hievenwe op uw vliet een lofzang aan der Liefde,
Die de echoos wekte op 't meir.

Hoe dikwijls hoorde uw strand ons vrolijk saamgekomen
Een feestlied heffen, dat weêrgalmde langs uw stroomen,

Terwijl de omkranste nap

In 't rond ging, tot den boord met Rhijnwijn volgeschonken,

De waatren van uw stroom begroetende met dronken

Van 't u verschuldigd sap.

Ja, 't schoonste levensperk ontvlood my aan uw oever.

De toekomst, die my wacht, moog' blijder zijn of droever,

Die vreugd vlood voor altoos.

Haast komt de zomerbrand, dien schaduw weert noch bladen,

Haast bloemen zonder vrucht, haast distels op de paden,

En dorens aan de roos!

En zy, wat worden zy, die blijde tooverbeelden,

Die ons in vroeger tijd het jeugdig harte streelden?

Een schaduwbeeld, een droom,

Zich in de neevlen van het uur der nacht begravend;

Een golf, die 't morgenkoeltj' op 't water schiep, die de avond

Ziet sterven op den stroom.

Waar blijvenze allen, als mijn voet, uw strand ontweken,
Naar elders, mogelijk zelfs in vergelegen streken,

Dit vreedzaam oord ontgaat:

En ik, mijn plicht getrouw, doch ontrouw aan uw zoomen,
U met mijn uitzicht, met mijn wenschen, met mijn droomen,

Hier treurend achterlaat?

Maar 't zij dan hier of ginds, U blijft mijn hart gedenken:
Het zijme een dorre heide of vruchtbare oevers wenken,

'k Vergeet uw boorden niet;

Ja, zij mijn wensch voldaan, dat hier my 't sterflot beide!
En de eigen oever, die mijn wieg getorscht heeft, spreide

Me een rustplaats aan uw vliet!

Hier hoorde ik my voor 't eerst het welkom tegengalmen;
Hier plukte ik de eerste bloem; hier won ik de eerste palmen,

Hier cier' mijn Pelgrimstaf

Zich met den krans der liefde en Hymens myrtenblâren,
En lisplen, alsme uw stroom eens rusten vindt, uw baren

Haar klaagzang op mijn graf!

KERSNACHT.

Krimp, zilveren Maan, uw hoornen in!
Omneevle een wolk uw schuchtre glansen;
Of vlied verbleekt de donkre transen.
Met heel uw vonklend hofgezin!
Een hooger Licht komt neêrgevloten!
Geen weêrschijn van eene andre Zon,
Maar stroomend uit der Lichten Bron,
En op Dier Englen uitgegoten!

Rol weg 't gestarnde vloertapeet!
Zy dalen, wier gewijde schreden
Op uwer starren lichtsprei treden,
Met eigen Hemelglans bekleed.
Geen licht, dat nachten schept of dagen,
Heeft op de velden meer gezag,
Waarop de Zon van d'eeuwgen Dag
Een oogblik werpt van welbehagen.

De Herdren sluiten 't duizlend oog,
En neigen 't hoofd ter aarde en sidderen.
Daar stijgt voor 't oor van hun aanbidderen
Der Englen jubelzang omhoog.
Die 't HEILIG, driemaal HEILIG zingen
Doen hier in 't lied des lofs hun stem
Weêrgalmen over Bethlehem,
En 't HALLEL klinkt voor stervelingen.

» Den Heer zij in de Heemlen eer!
» Op aarde Vrede! en Welbehagen
» In wie het beeld van Adam dragen!”
Zoo rijst hun lofzang tot den Heer.
Geen koeltjen waagt zich om die psalmen
De dienst te leenen van zijn vlucht:
't Is op der Englen boezemzucht
Dat de achtbre klanken opwaarts walmen.

Maar duister is 't in Bethlems stal:
Daar klinken feestlied noch gezangen,
Om by Zijn komst in 't vleesch te onfangen,
Die Israël verlossen zal.
Die op de Hel komt zegevieren,
De Leeuw geteeld uit Judaas stam,
Neemt daar de veldkooi in van 't lam,
En herdren zijn Hem lijfstaffieren.

Geen gouden zaal, geen marmren hal,
Geen vorstlijk dons of purperspreien,
Geen rozenmosch of palmenmeien,
Geen schaatrend lied of lofgeschal
Verbeiden daar der Eeuwen Koning.
De Hemel zingt; maar de aarde is stom.
't Gestarnte spreekt; maar 't schepslendom
Ontzegt den Vorst hunne eerbetooning.

O, Had Hem de aarde wèl gekend,
Hoe had haar hulde Hem verheven,
Die rijk en zetel had begeven,
Om haar te redden van d'ellend'!
Hoe had zy 't Hemelsch Licht gehuldigd
In 't nevelkleed der sterflijkheid:
Noch aan Mariaas Zoon ontzeid,
Watze aan Gods Eenling was verschuldigd!

Maar neen! Geen wijrook steeg omhoog:
Geen nieuwe dracht sproot voort uit de aarde;
Geen bloemschat vormde 't veld ten gaarde,
Of welfde om 't wiegjen zich ten boog.
Geen balsemstruik stortte eedler luchten:
Geen duif streek neêr ten welkomstgroet:
Geen lam boog neder aan zijn voet:
Geen koeltj' ontzag Hem toe te zuchten.

En toch, Hy, wien die kribbe torscht
Zal 't aardrijk eens als Heerscher richten.
Ja - meer! 't Gebied, dat Hy komt stichten,
Erlangt hier wording met zijn Vorst!
Hy, Eerstling van Zijn rijk en Koning,
Profeet en Martlaar van Zijn leer,
Betreedt hier de aarde, 's aardrijks Heer,
En wacht op Golgotha Zijn krooning.

Ja, 't had een krib voor bakermat,
En 't heeft een kruis voor zegeteeken,
Het rijk, ons rijk van God gebleken,
Dat in den Hemel aanvang had.
By bliksemvuur noch donderslagen
Wordt hier dat heilgebied gesticht.
In donkre nacht verrijst het Licht,
Dat voor de wareld op gaat dagen.

Maar, schoon ook de aard haar Vorst verstoot,
Trouw zijn de Heemlen aan hun Koning!
Hun hulde volgt naar de aardsche woning,
Die boven de eere eens Gods genoot.
Wordt Hem de dienst ontzegd van vreemden,
Hem volgt Zijn Hemelsch hofgezin,
En stelt het lied der welkomst in,
Dat vrede spreekt op Bethlems beemden.

O, Wie zich ooit die kribbe schaam',
Hy zie hoe de Englen haar omringen,
Hy hoor' hen 't lied der zege zingen,
En — blooze dan om 's Heilands naam!
Wat aardsche luister heeft er waarde
Voor wie des Hemels thron verliet?
Of is die schand' de smaadheid niet
Der door die smaad ontzondigde aarde?

God had ons 's Levens boom geplant:
Wie plantten 't kruis, dan menschenhanden?
Neen! blooz' men niet om 's Heilands schanden,
Maar kniel' men by zijn kribbe in 't zand!
Laat Hem zijn luister vrij verzaken
Voor 't kleed der menschheid, dat Hem hult,
Wiens onschuld 't karmozijn der schuld
Als witte wolfe en sneeuw zal maken!

Stroomt allen dan naar Bethlem heen!
Geen goud behoeft of geurenkoffer;
Maar dat het hart er wijrook offer
Van dankbre hulde en stille beên.
O, Juicht er, juicht in 't heilgezichte!
Weet, God verbergt zijn Licht voor hem,
Voor wien er over Bethleëm
Vergeefs een star in 't Oosten lichtte!

1835.

S T A N C E N,

NAAR

Lord BYRON.

„Oh, talk not to me of a name great in story.”

1.

O, spreek van geen naam op de rol der historie!
De dagen der Jeugd zijn de dagen der Glorie.
De myrt en de klimop, by 't twintigst verjaren,
Kroont schooner dan lauwren of eerloof de hairen.

2.

Geen krans voor het hoofd dat de grijsheid geplooid heeft:
Geen daauw voor de bloem, die Verwelking onttooid heeft:
Geen' graauwende kruin cier de palm der viktorie!
Wat is my een kroon, die my niets geeft dan - glorie?

3.

O Faam! zoo my immer uw galmen bekoorden,
't Was minder voorwaar om uw klinkende woorden,
Dan om in het oog der Geliefde te lezen,
Hoe 'k scheen om mijn roem haar nog liever te wezen.

4.

Dáár zocht ik, dáár mocht ik alleen dien behalen;
Haar blik was de schoonste uit de u kransende stralen;
Blonk die by een lichtpunt in 's Jonglings historie,
'k Erkende die liefde, en gevoelde die glorie.

WEEMOED.

Daar is een stem, een taal, een profecy,
Wier uitdruk spreekt in lied en harmony.
Daar is een macht, te schaars erkend door velen,
Die heerscht op 't hart door 't zinlijk oor te streelen.
Daar is een Geest, slechts kenbaar aan 't geruisch
Der wieken, die, in d'adem des geluids
Van halm en snaar, oraaklen als de noten
Verkondigt, aan de Koningsharp ontschoten.
O Toonkunst! Poëzy der lucht! Hoe boeit
Uw tooverstem den boezem, dienze ontgloeit!

Bespraakte droom, die scheemrende idealen
Verlichaamt tot geluiden! Taal der talen,
Die als de wind, waaropge leeft, geen oord,
Geen grenzen kent, maar allen toebehoort!
Wat vreemde macht doet d'uitdruk van uw galmen,
(Als de adem van de heilige nevelwalmen,
Den bodem, die den drievoet draagt, ontvlucht,) 't
Ontgloeide hart vermeestren? Wat de lucht
Een taal bezielder, dan wy uiten, spreken?
Hoe buigt zich 't hart voor uw gezag bezweken!
Dat onbestemde in 't sleepend maatgeluid -
Die weeklijkheid die zich in zachtheid uit -
Die trilling, die gerektheid van uw galmen -
Die klaagstem uit de welgestemde halmen -
't Drijft alles 't hart tot weemoed aan. 't Is of
Ons in uw lied eene echo de ooren trof
Van wat wy eens (maar kan het wezen?) hoorden;
Als spraken in uwe onbestemde akkoorden
De schaduwen door 't droomgezicht geteeld,
Dat ons des nachts voor sluimrende oogen speelt.
O, Als uw stem, in honigzoete noten,
Het riet ontlokt, of luit en harp ontschoten,
Met droef geklag langs veld en oever klinkt,
Van liefdesmart of minneweelde zingt,

Hoe buigt de ziel zich voor uw zacht vermogen!
Hoe roeptze zich, aan 't Heden als onttoogen,
't Verleden weêr en 't paradijs der jeugd,
Of blikk verrukt een toekomst in van vreugd,
Ja zwijmt van lust by wat zich 't hart verbeeldde,
En weent - wyl de aard geen lach heeft voor die weelde,

't Is WEEMOED, die aldus de zielen stemt;
Gemengd gevoel, dat zaligt en beklemt;
Aan reden vreemd; van 't lichaam onafhankelijk;
Zoo licht verwekt als wijkend; ras vergankelijk,
Maar duurzaam in zijn invloed; slechts ontwaard
Door 't hart, dat meer en hooger vraagt dan de aard;
Ontrustend, maar met vredigheid vereenigd;
Gebrokenheid des harten, maar gelenigd
Door wat de hoop verzachtends heeft en zoets;
Verheffing en bezwaardheid des gemoeds,
Die tranen drijft uit helderlachende oogen,
En 't hart verrukt tot brekens toe bewogen;
Der denkkraft niet - maar teelt der mijmery;
Herinring nu, en dan weêr profecy,
Herinnring aan een zaliger verleden,
Waarvanwe ons naauw bewust zijn - aan een Eden,

Als of de ziel, nu in ons stof verhuisd,
Herdenken kon hoe 't heilig palmloof ruischt;
Dan weêr de borst vervullend met verlangen
Naar 't vaderland van harmony en zangen,
Geheiligd door de Godsdienst, daarze een smart,
Die zwakheid was, tot DEUGD verheft in 't hart.

Ziedaar 't gevoel des Weemoeds, vreemd aan velen,
Die, schoon zy in den rouw der aarde deelen,
't Zoetbitter leed niet kennen van 't gemoed,
Dat niet alleen by grieven of onspoed bloedt,
Maar (als de daauw, wiens laafnis pleegt te vloeien,
Al mocht geen storm der wolken schoot ontboeien,) 't
Gevoel volgaarne en dikwijls schatting brengt,
Ja, zelfs der vreugd zijn tranenoffer plengt.
Ach! Weedom voegt aan wie op aarde zwerven,
En, ballingen, 't bezit van Eden derven.
Daar was (ja eens!) een tijdstip, dat het leed,
Aan menschen vreemd, geen boezem bloeden deed:
Daar was een tijd, waarin men rouw, noch smarte,
Noch weemoed kende: een tijd, dat wel het harte
In hulde en dank zich voor den Schepper boog,
Maar nooit de Hoop der ziel een bede ontloog.

Helaas! De mensch, uit Edens hof verdreven,
Ervoer hoe wreed, hoe DOODLIJK 't zij te LEVEN!
't Berouw, de smart, de wroeging, 't zielsbezwaar -
't Stond al voor hem in 't beeld des Cherubs daar.
Zijn weemoed was naar 't oord terug te blikken,
Waar 's Levens boom hem eenmaal mocht verkwikken;
Met de eerste schuld was de eerste hoop gebaard,
En werd het leed der ballingschap ontwaard.
Ach, sints die stond ziet ieder 't uur verschijnen,
Dat hem 't berouw in kommer weg doet kwijnen,
Dat zonde en smart haar troost zoekt in geweën,
En wenschen zou nog eens terug te treên.
In ieder kind schijnt de onschuld te herleven;
In iedre jeugd een paradijs hergeven;
Maar ieder ook vlucht balling uit de streek,
Waar hem zijn kindsche onnoozelheid ontweek.
De jonkheid in zijn schuldloosheid te derven -
Is wat hem tot veroudren doemt en sterven.
Van daar die grieve en bittere zielendruk,
Wiens rouw getuigt van eens gesmaakt geluk.
En wèl aan wie dien weemoed mag ontwaren,
Aan wie niet vreest naar 't oord terug te staren,
Waar de Engel waakt met vlammschietend zwaard,
Die vreemdling blijft op de onherbergzame aard.

Gewis, daar is meer hemel in die smarte,
Dan in de vreugd van 't vreugdehuichlend harte.
De lach misvormt der zonde onttooid gelaat,
Wie 't merk des doods geprent op 't wezen staat.
Geen hooger licht speelt in ons lachgewemel:
Een traan alleen weêrkaats den blaauwen Hemel!
Des menschen deugd wat is zy dan 't BEROUW?
Daarin alleen blijft hy den Hemel trouw:
Als een, wien 't leed der wreedste scheiding griesde,
Werd smart hem plicht en droefenis hem liefde.
Zijn vrede werd toen hem de rust ontvlood.
De Levende heet Stervling - naar de DOOD!

O, Zelig steeds dien prikkel te gevoelen,
Waaronder 't hart kan breken - niet verkoelen!
Een wonde, die, als Philoctetes smart,
Onsterflijk maakt, te ontwaren in het hart!
Daar zijn er, (ja) en velen, in wier boezem
De Lente sterft en 's harten teedre bloesem,
Vóór dat de tijd hun blonde kruin vergrijst;
Wier levenskoers gestaâg naar 't Noorden wijst.
Wee hem, die nooit der jeugd betoovring kende;
Die iedren dag zijn leven leeft ten ende,

En 't weêr begint met iedren dageraad,
Voor wien 't verleên, de toekomst niet bestaat;
Die achter zich geen paradijs ontwaarde,
Geen Hemel voor zich ziet, maar altijd de aarde,
De koude, eenvormige aarde tegenblijkt;
Die vreugde vraagt, maar voor den weedom schrikt;
Verneemt zijn oor al 't maatgeklank der snaren,
Zijn hart zal nooit haar tooverstem ontwaren;
Smart is hem pijn, het lijden ongenucht,
Het aardrijk graf en 't ruim der Heemlen lucht!
Maar ook — daar zijn wier altijd jeugdig harte
Ontfankelijk blijft voor dichterlijke smarte;
Wier knie licht buigt; wier vrouwlijk — zacht gemoed
Geen indruk weert, maar iedren hartstocht voedt,
Ja, 't leed met liefde en met bezorgdheid koestert,
En met hun bloed en eêlste leefkracht voedstert;
Wier boezem ras en gaarne en diep geroerd
Aan 't aardsche en de aard gereedlijk wordt ontvoerd;
Wier grijsheid is in 't grijzen van hun hairen,
Maar wier gemoed veroudring kent noch jaren;
Wier hart hun herfst met jonkheid overstroomt,
Zoo als de winter zich de lente droomt!
Maar hem, die eens het leed des Weemoeds deelde,
Noch vreemd bleef aan de zoetheid van zijn weelde,

Wat waarborgt hem, dat leeftijd en verval
Dien gloed niet in zijn borst verdooven zal?
Hoe heeten zy, die altijd jonge Grijzen,
Die kennis en ervaring maakt tot wijzen,
Maar in wier borst een eeuwge lente groent,
Die met den herfst der grijsheid hen verzoent?
Die, door den Tijd verminkt en afgestreden,
Gelijk de torso Memnons, in hun leden
Nog kracht en stem behouden, om den dag
Te groeten, die hunne oudte koestren mag:
Die niet, zoo lang hun jonkheid duurt, beminnen,
Maar die, zoo lang voor hun verrukte zinnen
Een jonkheid daagt van schoonheid, lente en vreugd,
Getrouw zijn aan de liefde van hun jeugd?...

Als de avond van mijn morgen eens zal dagen,
Wanneer mijn kruin den sneeuw der grijsheid dragen,
't Nu jagend hart met trager klop zal slaan,
En 't krommend lijf ten open grafkuil gaan, —
U vrage ik dan, by 't dorren van mijn leden,
De jeugd terug en geestdrift van mijn Heden;
Ja, verg van u des harten Dweepery,
En 't zoet gevoel des Weemoeds, poëzy!

Want uwer is 't verjeugdigingsvermogen ,
Dat frischheid giet in aadren , die verdroogen :
Uw adem daauwt het levenwekkend vocht ,
Waarnaar vergeefs de waan des wijsgeers zocht.
Zoo dan mijn jeugd uw invloed niet mocht derven ,
Bewaar gy eens mijn grijsheid voor versterven !
Wees my een geur des levens , wiens amoom
Mijn kranke borst verjongende doorstroom' :
Straal me in de nacht , die op mijn oog zal dalen ,
Nog 't licht toe van uw toovrende idealen :
Ja , kondige eens , als 't veege lied der zwaan ,
Mijn jongst gezang mijn naadrend sterfuur aan !

1835.

KERKKLOKSTONEN.

Der Segen kommt von oben.

SCHILLER,

Das Lied von der Glocke.

I.

Denn mit der Freude Feierklänge
Begrüsst sie das geliebte Kind,
Auf seines Lebens erstem Gänge,
Den es in Schlafes Arm beginnt.

Das Lied von der Glocke.

Statig klinkt het klokgebrom,
Dat de vromen
Heen doet stroomen
Naar des Heeren heiligdom.
Welkom zijn die Sabbathsklanken
In der God getrouwen oor,
Die naar 't wachtend tempelkoor,
Om te bidden, om te danken,
Opgaan met geheiligd hart.
Welkom is die stem van vrede,
Die de stem des Heeren werd,
Daar zy oproept ten gebede.

In den tempel wordt het wicht
Aan den Hemel opgedragen,
Dat eerst sedert luttel dagen
De oogen oopen mocht voor 't licht.
Reeds ontsluit zich 't Heiligdom
Gastvrij voor den pasgeboren:

Christnenchoren

Zingen hem het wellekome.
Zie het hoe der oudren min,
Vroom van zin,
't Wichtjen aan den Heere heiligt:
Hoe hun Godgetrouw gemoed
't Wiegjen beter acht beveiligd
Aan des heilgen outers voet,
Dan wanneer hun liefdrijke armen
't Kind beschermen.

De aandrang waarmee 's moeders borst
Nektar bood aan 's zuiglings dorst
Wijkt voor d'ijver, die het wichtjen
Zorgzaam naar de doopvont torscht;
Waar op 't bloeiend aangezichtjen
't Vocht des levens uitgestort,
En het kind ter heilging wordt.
Heerlijk blinkt dat hemelnat

Op het onschuldwaas van 't kopjen ,

Zuiver als op 't vlekloos knopjen

De onbesmette droppelspat.

Naar der oudren vromen wensch ,

Is de lievling hun gegeven ,

Thands van mensch

Tot eens Christens rang verheven ;

Is 't door hen geliefde wicht

Ingelijfd in hooger orden , -

't Kind Gods kindeken geworden.

Hooger licht dan 's levens licht

Straalt op 's knaapjens aangezicht.

Hooger blijdschap , hooger vreugd ,

Dan die de oudren heeft verheugd ,

Dat een kind hun werd geboren ,

Ziet gy op hun wezen gloren ,

Nu den Heer

Een geloovige te meer

Uit hun bloed wordt opgedragen ,

Waar zy 's Heeren gunst voor vragen.

Sprak des Heilands mond weleer :

» Laat de kindren tot my komen ! »

De aarde , ach ! draagt geen Heiland meer :

Maar de vromen

Voeren in des Heeren huis
't Wichtjen aan den voet van 't kruis.
O, Hoe juicht het hart der moeder,
Nu haar lievling werd vereend
Met des Heeren keurgemeent':
Nu hem ieder Christen broeder,
Nu hem God ten *Vader* werd:
In haar hart
Heeftze een stillen eed gezworen:
» 't Wichtjen zal den Heer behooren!"

Wèl hem, die met God begint!
Ja, aan de aard behoort het kind:
Onze jeugd ontfangt geen Eden,
Maar wy treden
Van des levens uchtendstond
Op den vloekgewijden grond.
Nochtans noodt in 't aardsch gewemel
Ons een heilig plekjen uit,
Dat geen aarde is en geen Hemel -
Waar de tempel zich ontsluit.
Derwaart dus met 't wichtjen heen,
Waar de wijrook der gebeên

De ongewijde wanden heiligt:

Waar des Levens Welbron vloeit,

Die voor Satans macht beveiligt,

Wien haar heilvocht heeft besproeid.

O, Hoe spoedig zal de schuld

't Nu nog schuldloos hoofdjen drukken,

Als de zonde 't hart vervult,

Driften 't voor haar macht doen bukken....

Wèl dan wien der oudren zorg

Van den borg,

Die ons 's Hemels hulp belooft,

Niet verwaten heeft beroofd,

Maar in hem des knaapjens hoofd

Met der Englen wacht omgeven,

Die het ongezien omzweven.

O, 't waar beter zoo men 't wicht

Nimmer spraak of taal deed kennen,

Dan zijn lippen niet te wennen

Aan 't gebed tot God gericht.

Is een stervling ooit welsprekend,

't Is alleen

(Waar ook de aarde 't elders rekent)

In het uiten der gebeên.

Waar een knie zich nederbuigt

Heiligtze en ontzondigt de aard:
Waar men Gode dank betuigt —
Englen staan rondom geschaard.
Zwak de hand die 't krijgswaard houdt,
By wier hand zich biddend vouwt:
Zwak de hand die krijg en vrede
Over wet gebiedt en recht,
By wiens mond na eenvouds bede
't Godgeloovig Amen zegt.
Wèl dan wie in 's levens Jeugd
Aan den Heer werd opgedragen,
En Zijn gunsten leerde vragen
En Hem danken voor geneucht!
Wèl Hem wien de heilge doop
Met gewijden straal bedroop:
Wien reeds vroeg het klokgebrom
Henen riep ten heiligdom.

II.

Lieblieh in der Bräute Locken
Spielt der Jungfräuliche Kranz,
Wenn die hellen Kirchenglocken
Laden zu des Festes Glanz.

Das Lied von der Glocke.

Weêr doet zich de kerkklok hooren.

Schel en luid

Dringt haar klank den toren uit,

Ons in de ooren.

Weder roept zy stad en veld

Ten gebede:

En de Christnen aangesneld

Vloeien saam naar 't oord van vrede,

Waar men 's Heeren lof vermeldt.

In den tempel heiligt de Echt

't Snoer dat harten samenvlecht,

Die reeds lang de liefde boeide,
En den jongling voor de maagd,
En voor hem de maagd ontgloeide,
Eindelijk is het licht gedaagd
Lang en vurig afgebeden,
En de bruiloftschoren treden
Naar des Heeren tempel heen,
Om met danklied en gebeên
't Godgevallig feest te vierén.
Jeugd en schoonheid tooit de Bruid,
Wie de myrten 't hair doorzwieren,
En de rozen 't feestkleed cieren;
Vreugde straalt heur oogen uit;
Maar gematigd door den weemoed,
Die haar 't hart met angst doet slaan;
Maar getemperd door den deemoed,
Uit haar dankgevoel ontstaan.
De achtbre mond van 's Hemels tolk
Roept nu 't volk
Om te knielen voor den Heer:
Zeegnend strekt zijn hand zich uit —
En de dochter is geen bruid
En de man geen jongling meer.

Wèl hem die met God begint:

Hy slechts vindt

Zegen in zijn echt en vreê

Die de Heer, op 's harten beê,

Uitstort over stervelingen.

Vruchtloos is het Iö zingen,

Als des Hemels: »WEL!»

De Echt vooraf niet heeft gezegend.

Zang en lied verstommen snel,

En by 't leed, dat hen bejegt,

Sterken zang en lied

Hen niet.

O, als de Idealen vluchten,

Als de blos der jeugd verdwijnt,

Als de gloed des harten kwijnt,

Als de mond voor teedre zuchten

Zuchten slaakt van angst en smart,

En de kruin vergrijst als 't hart:

Wee dan, wee dan, aan wiens ooren

Zich geen andre troost doet hooren,

Dan 't wanklinkend Iö, dat

Vruchtloos de echt gezegend had.

Wèl dan wie de malsche rozen,

Waar zijn sponde eens van mocht blozen,

Niet meer vraagt van sponde of koels,
Maar het dons dat zacht doet rusten
Van den vreê vraagt des gemoeds,
Die niet wordt gestoord door lusten,
Maar, in tegenspoed en rouw,
Vasthoudt aan des Heeren trouw!

O, Het snoer wordt ras verbroken,
En verbroken eed en woord,
Als het hart van deugd verstoken
Naar des Hemels stem niet hoort:
Snoode lusten waken op,
Gloed en hartstocht klimt ten top,
't Hart wordt offer van zijn drift,
Ontrouw schendt de huwlijkssponde,
En, helaas! een enkele stonde
Heeft een leven gantsch vergift.
Ach! vergeefs uit donzen pluimen
De echtkoets lokkend zacht gespreid,
Als geen driften 't hart ontruimen,
Wier bedwelming, hoe ze vleit,
Vrede en zielrust lagen leit.
Ach! vergeefs de groene sponde

Met gebloemde mild bestrooid:
Waakt geen Engelschaar in 't ronde,
De echtkoets is alras onttooid,
En haar groen herbloesemt nooit.
Wie voor 't huwlijksbed niet knielt,
Zal de koets niet zacht ontfangen;
Twijfling zal zijn boezem prangen,
Die de deugd niet heilig hield,
En 't geloof aan trouw en min
Heeft verzaakt met Godsdienstzin!

Wee het kroost uit zulk eene echt!
Opgewiegd in dartelheden,
Door geen plicht aan band gelegd,
Zal 't met onbewaakte schreden
Ras de baan,
Die naar 't wis verderf leidt, gaan.
Ondeugd sluipt in 's knaapjens boezem:
Aan den pas ontloken bloesem
Knaagt de worm — die eeuwig knaagt,
Wordt hy niet in tijds vertreden. —
Door den hartstocht voortgejaagd
Vlucht het kind uit Jonkheids Eden.

Naauwlijks was 't één enkle dag,
Die den knaap onschuldig zag!
Grijpend naar de vrucht der kennis
Reikt de slang hem ze ijvrig aan:
Ongeloof en heiligschennis
Wassen op uit trots en waan;
Lusten trekken - driften gloeien -
Hartstocht en bedwelming groeien -
Vroeg sluipt zwakte en ouderdom
Door het jeugdig lichaam om,
En een rasontsloten graf
Breekt den loop dier gruwlen af.

Neen! den Heer, den Heer gebeden,
Als het echtsnoer u verbindt;
Vroomgezind
Zijn bevelen nagetreden!
Woont, waar liefde woont, de Heer,
Waar de Heer woont zetelt liefde:
Dáár, hoe wareldsche onspoed griefde,
Daauwen vrede en zegen neêr.
Zie hoe de egâ aan den gade
In getrouwe omarming hangt,

En hem altijd vroeg en spade
Met een blik vol liefde ontfangt.
Zou hy twijflen aan haar trouw?
Kan dan de engelvrome vrouw,
Zy, die met hem iedren morgen
Aan den Heer haar dank betuigt,
En zich 's avonds naast hem buigt,
Zich bevelende aan Zijn zorgen,
Kan die brave hem verraân?
Idealen (ja) vergaan,
Maar het hart blijft immer jeugdig,
En de toekomst altoos licht,
't Hoofd onrimpeld, d'oogblik vreugdig,
En een lachjen op 't gezicht.
O, Het hart maakt jong en oud!
Is der knapen boezem koud,
Jonkheid wordt hun ouderdom,
En de grijsheid lente aan allen,
Die, al buigt hun schedel krom,
Niet verouderd, schoon vervallen,
Blaken in dezelfde vlam,
Die hun jeugd ten offer nam.
En al mochten zy verouden,
Voor de jeugd

Zaligt de ouden oudren-vreugd;
't Leven blijft hun vol geneucht,
En zijn rozenwaas behouden
In de rozen, waar hun kroost,
Bloeiende als de dag, van bloost.
Schoon de zon huns levens zwicht,
De avond nog is schoon — is licht!
Zoo gebiedt de Heer zijn zegen,
Waar men aanvangt met gebeên;
En waar Godsdienst woont alleen,
Wordt dat heil in de echt verkregen.
Wèl dan hun die d'eersten schred
Op den huwelijksweg gezet
Naar des Heeren tempel wendden:
Want hun laatste stap op aard
Zal in vrede en zegen enden, —
En dat eind voert Hemelwaart!

III.

Von dem Dome
Schwer und bang
Tönt die Glocke
Grabgesang.

Das Lied von der Glocke.

Somber klinkt het klokgebom
Van den dom:
In zijn traag en dof gebrom
Klinkt een klaagzang voor de dooden,
Die de graven herwaarts nooden.
Aaklig treft die klokkegalm
De ooren als een boetepsalm.
Neen! die stem vermaant niet meer
Om zich *tot* den Heer te wenden:
Noodiging en roepstem enden
Als de zondaar *voor* den Heer
Wordt gedaagd door 't machtig woord,
Eens - en toen voor 't laatst! - gehoord.

Langzaam trekt een zwarte stoet
Door de straten om ;
Stil en stom
Treedt hy voort met tragen voet ;
't Is als meent men dat de doode
Nog onwillig steeds en noode
Heengaat naar 't hem wachtend graf,
Waar de levende eens voor schrikte.
Rouwfloers golft de leden af
Van wie in den stoet zich schikte.
Met een lijkkleed om zijn leên ,
En een lijkwade om de kluis ,
Waar ze in rusten , eng en klein ,
Voert men naar des Heeren huis
D'afgestorven heen.
Op gewijden grond genaderd
Gaapt de grafkuil aan den voet
Van den stoet ,
Die er om en by vergaderd ,
Siddert voor d'ondiepen kuil , -
Als men doet voor 's afgronds muil.
't Lijk zinkt in de doodsgroeven af.
Hoor ! de psalm wordt aangeheven
By het graf.

Van den Heer van dood en leven

 Smeekt de klaagzang rust en vree

Voor wie de aarde heeft begeven :

 Murmlend spreekt der vromen bee :

» Dooden in der graven nacht ,

 Sluimert zacht ! »

Wèl wie in den Heere sterven ;

 Wèl wie in des Heeren huis

Niet als vreemden plaats verwerven

 Voor hun jongste kluis.

 O , Wie 't bygeloovig acht'

Naar gewijden grond te haken ;

 Ruste men ook elders zacht ;

 Moge 's Hemels Englenwacht

Overal ons graf bewaken ;

 't Is iets heerlijks , 't is iets groots ,

 In geen woningen des Doods ,

 Maar te rusten onder de aard ,

 Die des Heeren tempel draagt ,

 Waar geen schennis 't graf weêrvaart ,

 Waar geen storm ons 't lijklied klaagt ,

 Maar de wijrook der gebeden

't Graf als balsemt met zijn geur,
Maar der martelaren keur
De aarde heiligt door hun leden,
Waar zy in de doodsche nacht
Op den dag der dagen wacht.

Wèl wie in den Heere sterven!
Wat ze derven
Hun is 't graf dat hen verbeidt
Slechts een sponde,
Lager dan in vroeger stonde -
Mooglijk zachter ook - gespreid.
Zie het sterfbed van den vromen:
Rust daauwt op zijn leger neêr:
Harten breken, tranen stroomen,
Beden klimmen tot den Heer!
Schoon hem de adem dreigt te ontglippen,
Woont de lofzang op zijn lippen;
Kalmte spreidt zijn leger zacht:
Sluimring rept haar donzen schacht
Om zijn hoofd in slaap te sussen:
De adem van de kille dood
Schijnt hem de oogleên toe te kussen.

Kalm, voor niemand blijkbaar, vlood
's Braven ziel naar hooger sfeer:
't Licht — men weet niet hoe? wanneer? —
Is van uit de wolk verdwenen,
Maar men weet, men weet waarhenen!

Wel wie sterven in den Heer!
Wie op aard
Voor zijn leger dons ontbeer',
O, Zijn lot is roemenswaard
By wien op de purpren koets
Kwellende onrust des gemoeds
Met haar wreede geessels martelt.
Neen! wie 't leven heeft verdarteld
Dekt der graven nacht
Niet zacht.

't Luttel voeten onder de aard,
Waar zijn lichaam in zal rusten,
Grenst voor hem aan 's afgronds kusten,
Waar zijn ziel eens henen vaart:
Zwaar zal hem de grafsteen drukken,
Dien des Heeren vloek bezwaart,
Waar geen biddende op zal bukken;

Waar geen traan op wordt geschreid,
Maar de Hel haar prooi verbeidt.

Wèl dan, wèl dan wie het leven
Heeft begonnen met den Heer,
Wie 't geleefd heeft Hem ter eer,
En 't geloovig heeft begeven:

Die een vreemdling is op aard,
Maar geen vreemdling in den tempel,
Waar zijn hart den Heer ontwaart,
En waarvan zijn voet den drempel
Gaarne en dikwijls óvertreedt:

Die de woning
Van der eeuwen eeuwgen Koning
Zijne en 't huis zijns Vaders heet!
Wèl wie hoorde naar de stem
Der gewijde kerkkloksnoten,
En het oor niet heeft gesloten,
Toen ze als bode sprak tot hem.
Hem, — ach! wien de doodsklok luidt
Is 't met bode en roepstem uit,
Uit met weêrkeer op zijn pad;
Heengevoerd naar 't oord van vrede,

Waar hy nimmer henentrad,
Is die haven hem geen reede,
Is hem klip, waarop zijn ziel,
Ach! ten ondergang verviel.

EENMAAL zullen Englenzangen,

EENMAAL zal 't bazuingeschal,

Kerkklokgalmen, u vervangen,

Als de stem weêrklinken zal:

»Dooden, heft u uit het graf!

»Graven, staat uwe offers af!»

Wee dan driewerf hem, wiens ooren

Vreemd zijn aan des Heeren stem,

Die zich in 't geschal deed hooren,

Dat de vromen riep tot Hem.

Wee dan wien de wraakbazuin

Siddren doet op 's aardrijks puin.

Wèl dan, wien uw heilige galmen,

Kerkkloklid en tempelsalmen!

't Oor gewenden aan den klank,

Waar de Heer in spreekt tot de aard:

Wèl wie te eenger stond zijn zang

Met het lied der Englen paart.

Wees dus welkom, stem des Heeren!

Die 't gewijd metaal bezielt,

Als 't ons roept om Hem geknield
In zijn heilige woning te eeren.

O, Versmaden wy u niet!

Wie den Heer geen hulde bied',
Wy, wy weten 't, heilige noten,

Wie voor u het oor niet sloten

Stemt de doodsklok 't zegelied!

1835.

TOEGIFT.

UITTREKSEL UIT EEN BRIEF.

— „Wat de Vertaling van „de Non” aangaat, — gy weet ik schreef haar in een’ Engelsche bui, uit loutere dwaasheid; — en nu wilt ge haar achter uwen bundel gedrukt zien! Begrijpt gy dan niet, mijn waarde! dat het oorspronkelijke er te dicht by staat, dan dat ik er eer meê zou inleggen? — Daarenboven, *cui bono*? Onze lieve Hollandsche behoeven toch wel niet in twee talen ge-
waarschuwd te worden; en ofschoon eene dergelijke vermaning misschien in Engeland nuttig zou kunnen zijn, sedert de edele families hare dochters in Fransche *Couvents* laten opvoeden, zoo vrees ik dat uw bundel, hoe goed ook, moeite zal hebben het kanaal van St. George over te steken. Evenwel, gy schijnt er op gesteld, en ik mag niet weigeren iets toe te brengen tot een boek, dat gy vriendelijk genoeg zijt aan my op te dragen. Doe er dus meê wat ge goed vindt, en noem het een *Toegift*. De Lezer zal my de kleine afwijkingen, die ’k my hier en daar veroorloofd heb, vergeven; gy hebt dit immers ook gedaan? — Maar wees vooral voorzichtig in het nazien der proeven, want ik zal iedere fout, die een geboren Engelschman in mijn gedicht zou kunnen opmerken, een drukfout noemen!”

TO A DESTINED NUN.

1.

Bereft of youth, though young; confined - yet free;
However lovely, loving nor beloved;
Pious, not virtuous; saint - yet disapproved;
What can a cloister's desert offer thee?
What made you shave the ringlets from this brow,
Beauty destined to kiss thy snowy neck?
If gold and silk were fond thy form to deck,
Why does a woollen garb disgrace it now?

2.

Thou thornless Rose, bethink thee, was it well

To shun the shade of this delightful bower?

The zephyr did not meekly fan thy flower,

But had a claim to its luxurious smell.

Thou'rt *earthly* - and desir'st the peace of heaven?

Thou'rt *human* - and expect'st celestial bliss?

A *sinner* - and pretend'st to holiness,

A *Christian* - and thou deem'st such pride forgiven?

3.

Thou ask'st a dungeon, and thou sigh'st for rest?

•O There are many longing for repose,

And then there is a grave for thee and those,

But - when it pleases Him, who knows the best!

Do not commit so black a suicide;

Nor do despise mankind! Continual strife

Must be the only scope of human life -

And thou, thou fliest thy cowardice to hide!

4.

Once thou wert loved ; thou didst not love again :

No sprightly brook of living water , thou !

But stagnant lake , disdaining on to flow ,

To drench the banks or mingle with the main.

Thou art devoted to thyself , wilt take

No notice of the rest and hid'st thy beauty ;

And still thou deem'st such avarice a duty !

Was it not giv'n thee for anothers sake ?

5.

» Thou hast regret and sorrows ? » From our birth ,

We have them all. If dusky cells should hold

Each suffering sheep of this unhappy fold ,

We were to make a cloister of our earth.

Our name is fellow-sufferers till our death.

Those walls bestow no comfort ; do not feign !

The token of thine order sooth's no pain ;

It decks thy heart , but still 't will break beneath.

6.

Thou bow'st in resignation. Don't deceive
Thyself, for such repentance has no worth!
Since thou hast lost the love, the hope of earth,
Thou lov'st the Lord but to forget thy grief.
Thy tears are not agreeable to God;
Thy thoughts not sacred, for the world is there;
Before this altar if thou stoop'st for pray'r,
Beware! thou doest profane the sacred spot.

7.

O, Pray'rs are heav'nly, godly! but the Lord
Destined not all the surplice here to wear;
To waste our life in one fanatic pray'r:
»MAN, WORK AND PRAY!» commands His sacred word.
E'en the chaste Seraphs, circling round His throne,
Are ministers, who at His voice obey,
And as they sing his mighty glory, they
Perform his will; they do not sing alone.

8.

» Thou'rt virtuous?" Virtue shows itself in STRIFE!

He, whom on earth no victor's wreath was given,

Partakes not of th' immortal palm of heaven!

He needs no rest who idled all his life.

Look, look upon thy Bridegroom! Bore not He
The cross, you bow at, to his trial place?

» Who e'er" — He said — » is worthy of my grace,

Takes up his cross and follows after me."

9.

» Thou could'st afford nor good, nor bliss, nor mirth?"

Shortsighted! do you know what place was thine?

Or to what task th' Almighty did destine

A being, harmless as thou art, on earth?

O, Latent virtue bears the richest fruit!

The balmy dew, calm Night weeps o'er the flower,

Is far more sweet than many a heavy shower

To all the lovely daughters of the wood,

10.

» However, thou art happy?" Say not so!

Thy Faith is dead, for it is buried here;

Thy Love is nothing, for it does not cheer;

Thy Hope a lie; thou sow'st not — shalt thou mow?

Thy Piety is but a selfish scheme;

Thou art but cruel, though they call thee holy;

Thy worship is a fancy and a folly;

And, oh! how shalt thou waken from thy dream?

11.

Humanity 's our duty, first of all!

The Christ intreats that we should love each other:

Why, thou wert call'd to be a spouse, a mother...

How, Bigot! didst thou answer to that call?

Thou wipest no tear, thou sharest no smile; by thee

No head was e'er upheld with tender care;

Thou didst not comfort, didst not shelter; there

Exist for thee nor thanks nor sympathy.

12.

One day!... Whose blessing shall avert the doom?

The sacred garb must from thy limbs be torn:

The saint retire, in fancied virtue worn,

Falls down, at thy revival from the tomb.

Hadst thou reliev'd a single poor's distress,

Or clad one orphan as good nature bade thee,

Bright Seraph's wings would gently overshadow thee...

But now! thou hast thy shame and nakedness!

13.

Ah! don't persist! turn to the world again!

For acts of love to God must pay thy debt;

If pangs and sorrows gather o'er thy head,

Such will protect and set thee free from pain.

Let Earth take back its worship; it was given

Thee with thy veil, and leaves thee with thy dress;

The Lord rejects fictitious holiness;

Love hallows Earth; Love only opens Heaven!

From the Dutch.

1836.

N. BEETS.

I N H O U D.

	Bl.
Vondels Vermaking	1
By de dood van Mr. W. Bilderdijk	19
Bilderdijks Graf	24
De Vrouw.	
De Vrouw	33
I. Kind	37
II. Jong Meisjen	41
III. Bruid	46
IV. Moeder	52
V. Weduwe	56
VI. Gewijde Non	62
Leven des Dichters en Dichterlijk leven	67
Mozes	74
De Balling	78
De Harp	84

	Bl.
Versmaad niet de blondheid van 't zachte gezicht . . .	90
Zangen.	
I. Lied der Bruid	93
II. Ach, waarom zoo vroeg geplukt	96
III. Ja, treur vrij omdat u de jonkheid ontvlood	98
IV. O, Sluit voor het woelen der tochten uw ziel	100
Herinnering	102
Kersnacht	110
Stancen, naar Lord Byron	116
Weemoed	118
Kerkklokstonen	127
Toegift	151

ERRATA.

Op bl. 54 leze men reg. 21 aldus:

Zy houdt de weelde in eigen borst bedwongen,

Bl. 83 reg. 2 *staat*: iedre, *lees*: iedere.

Bl. 85 reg. 11 *staat*: wegkrimt, *lees*: wegkrimpt.

Hasebroek, Johannes P.,

Poëzy

Haarlem 1836

P.o.rel. 5880

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10037745-2